PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto VI - Štev. 81 (1769) | Poštnina plačana v gotovini / Spedizione in abbon. post. 1. gr. | TRST, petek 6. aprila 1951 | Cena 15 lir

Ob desetletnici fašističnega napada na Jugoslavijo

Jugoslovanski narodi so tedaj dokazali, da so za ohranitev miru na Balkanu, toda ne za ceno svoje svobode in neodvisnosti
III. kongres OF v Ljubljani bo od 26. do 28. aprila - Etbin Kristan bo letos obiskal Jugoslavijo - Zopet 11 Bolgarov pribežalo v FLRJ

BEOGRAD, 5. — *Jutrišnja «Politika» objavlja uvodni članek v zvezi z deseto obletnico 6. aprila 1941, ko so Nemčija, Italija, Madžarska in Bolgarija napadle Jugoslavijo in ko je bila jugoslovanska prestolnica Beograd bombardirana. V uvodnem članku poudarja «Politika», da so jugoslovanski narodi tedaj pokazali, da so za ohranitev miru na Balkanu, toda ne za ceno svoje svobode in neodvisnosti. Tistega zgodovinskega dne po kapitulaciji, je z ljudstvom ostala samo Komunistična partija Jugoslavije ki je nadaljevala svoje življenje in borbo. Partija se je umaknila v globoko ilegalo, začele so delovati njene tiskarne, širili so se letaki in razglasi, začele so diverzantske akcije in nabiranje orožja, ki ga je bila v trenutku kapitulacije jugoslovanska vojska odvrgla.*

Partija je krepila organizacijo in vršila priprave za dvignje ustaje. Ljudstvo je vedelo, da je edino Partija ostala z njim in da ga edino ona vodi.

List poudarja tudi, da se je tedanja vlada pod pritiskom ljudskih zahtev obrnila na sovjetsko vlado za sklenitev pakta, kar je sovjetsko vlado dovedlo v zelo neugoden položaj. Sovjetska vlada se ni hotela zameriti Hitlerju, toda tudi ni mogla iti na lahek način mimo razpoloženja jugoslovanskih narodov, katerim so stali ob strani vsi svobodoljubni narodi. Sovjetska vlada je tedaj postavila pogoj, da se vključi v pakt odstavek o nevtralnosti. Ona je na koncu vseeno pristala, da se podpiše pakt o prijateljstvu ter da se nevtralnost ne omeni. S kolikšno obzirnostjo je vlada ZSSR tedaj postopala v odnosu do Tretjega Reicha — piše «Politika» — se vidi iz dejstva, da je zahtevala, da se zapiše na paktu datum 5. aprila kot dan podpisa, čeprav je bil pakt podpisan šele 6. aprila po polnoči. Ona je to storila zato, da ji vlada Reicha ne bi očitala, da je sklenila pakt z državo, s katero je Nemčija v vojnem stanju.

Vest o podpisu pakta z ZSSR ni mogla biti objavljena v jugoslovanskih dnevnih listih, ker je bil Beograd tisto jutro bombardiran. Na ta način ni mogel ta pakt imeti v tistih dneh nikakršnega pomena.

Gospa Berglot Gatung, članica izvršilnega odbora norveške organizacije za pomoč Evropi, je izjavila, da bo pomoč treh milijonov dolarjev, katero je Norveška dala na razpolago Jugoslaviji, kmalu poslana iz Norveške. Gospa Berglot je prišla pred kratkim v Jugoslavijo, da bi bila navzoča pri razdelitvi prve pošiljke v Jugoslaviji, ki so jo norveški državljani nabrali od prostovoljnih prispevkov. Ta prva pošiljka znaša 13 vagonov raznih potrebščin v skupni vrednosti 500.000 norveških kron.

V svrho odstranitve hudih posledic lanskoletne suše je prejela Jugoslavija pomoč in kredite iz številnih držav, ki so se pokazali zelo koristni. Brez dvoma so dale največjo pomoč ZDA, ki znaša skoro 200 milijonov dolarjev, pri čemer je všteta pomoč vlade ZDA in organizacije CAR kakor tudi pomoč privatnih oseb. Anglija pa je s svoje strani doslej odobrila kredit okrog 5 milijonov funtov, a vprašanje nove pomoči se bo proučevalo še nadalje.

V Beogradu je imela ugoden odmev vest, da bodo prišli letos številni jugoslovanski izseljenci iz Amerike na obisk v Jugoslavijo. Med drugimi bo prišel tudi stari delavski voditelj in slovenski pisatelj Etbin Kristan, ki bo po letu 1914 prvič videl staro domovino. Prišel bo tudi mladinski pevski zbor iz Clevelanda, ki ga sestavljajo otroci slovenskih izseljencev, ki so vsi rojeni v Ameriki. Prva skupina bo prišla iz New Yorka 20. maja t. l.

Od 26. do 28. aprila bo v Ljubljani III. kongres OF slovenskega naroda. Prvi dan bo posvečen proslavi desetletnice OF, naslednja dva pa bosta delovna dneva. Dnevni red kongresa bo naslednji: Otvoritveni govor bo imel predsednik OF Josip Vidmar, sledili bodo pozdravi gostov, slavnostni govor bo imel Boris Kidrič, Edvard Kardelj pa bo imel poročilo pod naslovom: «Deset let ljudske revolucije». Nato bo podal tov. Miha Marinko politično poročilo o delu OF med drugim in tretjim kongresom. Organizacijsko poročilo bo podal Marijan Brecelj, ki bo obrazložil tudi predlog novega statuta. Poročilo o finančnem poslovanju pa bo podal Zoran Polič. Nato bodo volitve glavnega in nadzornega odbora. Na koncu bodo razglašeni rezultati tekmovanja na čast desete obletnice OF ter razdelitev nagrad. Kongresa se bo udeležilo 750 delegatov.

Kot poroča današnja «Ljudska pravica» smatrajo člani OF, da je ena izmed najlepših priprav za kongres ta, da bi v tem času zbrali čim več prispevkov za zgraditev slovenskega KULTURNEGA DOMA v Trstu. V mnogih krajih se že ustanavljajo odbori, ki zbirajo prispevke.

Te dni je pribežalo še 11 bolgarskih državljanov v Jugoslavijo. Vsi so pripovedovali, da so se odločili za beg v Jugoslavijo zaradi neznosnega terorja, ki ga izvajajo policijski agenti v bolgarskih mestih in vaseh. Begunci pravijo, da je ta teror najhujši v obmejnih krajih. Kot ostali Bolgari, ki so v zadnjem času pribežali v Jugoslavijo, pripoveduje tudi ta skupina beguncev o vojaških pripravah v bližini bolgarsko - jugoslovanske meje.

RADE RADOVIĆ

NAMESTO REDNE SEJE KOSILO PRI GROMIKU

Tudi na dveurnem razgovoru po obedu se namestniki niso približali svojemu cilju

PARIZ, 5. — Namestniki se danes niso sestali na plenarni seji v «Rožnati palači». Namesto tega so se zbrali na kosilu pri Gromiku, vsak samo z enim pomočnikom, nato pa so se več kot dve uri pogovarjali med kavo in likerji. Dve uri razgovorov brez prevajalcev (vsi so govorili angleško) pomeni vsaj dvojen čas ene običajne seje, kjer vsak govor prevajajo v dva jezika. Na konferenci je postala že tradicija (in dolžina konference dovoljuje, da se tradicija spoštuje), da se vsakokrat, kadar eden izmed delegatov povabi svoje kolege na kosilo, po jedi razplete razgovor, ki napravi nepotrebno kasnejšo redno sejo. Vsakokrat gojijo tisti, ki niso bili povabljeni, velike upe v uspeh takih manj vezanih razgovorov.

Toda tudi tokrat, kot že dvakrat poprej (22. marca je priredil kosilo Davies, 29. marca pa Jessup) se ti upi niso izpolnili. Diplomatični urednik agencije AFP pravi, v svojem komentarju, da sta obe stališči, ki sta se izkristalizirali že takoj po začetku konference, tako točno določeni, da je treba kaj več kot dobro kosilo, da se poruši zid, ki loči predstavnike Moskve in zahodne delegate.

Gromiko želi, nadaljuje isti komentar, omejiti dnevni red četvorne konference na dve sami vprašanji, ki Moskvo zelo zanimata: prepoved oborožitve Nemčije in pa obvezno in enakomerno zmanjšanje oborožitve štirih velesil, in samo teh. Če že teden dni omenja predvsem druga vprašanja (atlantski pakt, Trst, denacifikacija, vojni zločinci, itd.) je to samo zato, da bi lahko kaj postavil proti zahtevam zahodnih delegatov (balkanske mirovne pogodbe, oborožitev moskovskih satelitev), in pa, da bi imel, če potrebno, kje kaj popustiti, da bi izsilil popuščanje tudi na nasprotni strani. Pod to taktiko, nadaljuje komentar, ki se okorišča z mešetarjenjem z določenim ciljem poenostavitve dnevnega reda, čutijo zahodni delegati prisotnost skrite ruske želje, to je, da bi jim preprečila vsak sprehod na področja, kjer se ZSSR čuti šibko in da bi jim obenem zvezala roke s pisano obvezo (in tudi dnevni red je nekaj napisanega), ki bi zadostovala, da se zavleče, če že ne prepreči, njihov napor za oborožitev.

Kar se tiče današnjega razgovora, pravijo v zahodnih krogih edino to, da je morda dala vsakemu posameznemu udeležencu nove elemente o namenih sobesednika. «Gre za to, je izjavil eden izmed njih, da je treba prebaviti ne le Gromikovo kosilo, temveč tudi njegove razlage».

Prihodnja seja namestnikov bo verjetno že v petek dopoldne v «Rožnati palači».

Ob kongresu KPI

Že v Milanu je pred nekaj dnevi Palmiro Togliatti javno povedal, kaj je pravzaprav prinesel s svojega moskovskega zdravljenja. Kot smo že poročali, gre za ponudbo kominformistov De Gasperijevi vladi, naj spremeni svojo zunanjo politiko, t. j., naj dopusti, da bi italijansko zunanjo politiko uredila vlada ZSSR. To je Togliatti ponovil tudi v svojem poročilu v torek na kongresu KPI, ko je dejal, da je pripravljen s svojimi 2,600.000 člani podpreti vlado, če «temeljito spremeni svojo zunanjo politiko in preneha sodelovati pri pripravah na imperialistično vojno».

To je prva moskovska parola na tem kongresu. Druga pa je tale:

«Zlasti smo naklonjeni novi veliki iniciativi partizanov miru, da organizirajo, da se ljudske sile izrečejo za sklenitev pakta med petimi velikimi silami, ki naj reši mir za celo zgodovinsko razdobje».

Včeraj pa je Scoccimarro, vidni voditelj KPI, na istem kongresu izjavil, da ne izključuje vsake možnosti skupne akcije z italijansko buržoazijo, s katero bi italijanski kominformisti vodili «realno politiko, t. j. takšno politiko, ki bi se izognila pretirani doktrinarski zaostritvi s strani kominformistov in ki ne bi podcenjevala protislovnih manifestacij, ki jih zbuja tudi izven atlantskega pakta kominformizem».

Tudi vsi ostali govorniki kominformovskega kongresa v Rimu so govorili v tem smislu — med njimi tudi Longo — in vsem je bila v njihovih govorih takorekoč vsaka druga beseda mir — mir —.

Predvsem je glede tistih Togliattijevih 2,600.000 organizacijski sekretar KPI že včeraj v svojem organizacijskem poročilu, dejal, da «ta številka v državi ne šteje toliko, koliko bi mogla. Temu pa je vzrok dejstvo, da mnoge člane ne vodi točno poznavanje ciljev stranke, in pa dejstvo, da obstaja določena razdrobljenost in slaba organizacijska enotnost». Secchia je še dodal, da je v tovarniških celicah KPI organiziranih samo 416.000 delavcev, medtem ko je izven vsake politične stranke še na sto tisoče delavcev, «pri čemer seveda ni niti omenil delavcev, ki so organizirani v Saragatovi PSLI in v Romitovi PSU in drugod.

Glede nenehnega govoričenja o miru pa je nedavno neki ruski akademik napisal celo knjigo, v kateri dokazuje, da imperialisti, ko pripravljajo vojno, navadno največ govorijo o miru. Če pomislimo na tistih več kot dve sto sovjetskih divizij, ne vštevši pri tem satelitskih oboroženih sil, lahko rečemo, da se moskovska birokratska kasta odlično poslužuje istih metod, ki jih ugotavlja glede imperialistov omenjeni sovjetski akademik.

Kako se namreč strinja kričanje o miru vseh kominformovskih voditeljev širom po Evropi z vsem tistim, kar z dejanji počenja n. pr. samo sovjetski delegat Gromiko na konferenci namestnikov v Parizu, da ne omenjamo vseh lanskoletnih nastopov sovjetskih delegatov pri OZN in njihovih satelitov, ko so nenehno onemogočali sprejem vsakršnega sklepa, ki bi doprinesel k zmanjšanju sedanje mednarodne napetosti v svetu in s tem k odstranitvi vojne nevarnosti?

Kako naj torej italijansko ljudstvo verjame v iskrenost pozivanja kominformovskih voditeljev glede sklenitve pakta miru med petimi velikimi silami, če vendar prav sedaj Gromiko v Parizu dela vse mogoče, da bi preprečil sestavo celo samega dnevnega reda za bodočo konferenco zunanjih ministrov štirih velikih sil?

Očitno gre tu torej za popolnoma nekaj drugega, a to je za poskus preprečenja krepitve obrambne moči zahodnih držav pred napadalnimi nameni ZSSR in njenih satelitov.

Že tedaj, ko smo komentirali Togliattijeve milanske ponudbe, smo poudarili, da je Togliatti popolnoma pozabil na borbo italijanskega proletariata za njegove socialne pravice. Namesto te borbe so mu postale glavne direktive iz Moskve. Da gre za očitno izdajstvo delavskih interesov — ni treba ponovno še posebej poudarjati. Spričo Scoccimarrove izjave na včerajšnjem zasedanju rimskega kongresa pa postaja to izdajstvo še mnogo očitneje: italijanski kominformovski voditelji so pripravljeni odreči se celo ideološki borbi za ceno poslušnega izvrševanja direktiv iz Moskve.

Seveda niso na rimskem kongresu pozabili na Jugoslavijo, za katero so že stotič povedali, da je za Italijo pač najbolj nevarna, da je tudi ta trditev na liniji italijanske buržoazije, s katero se hočejo italijanski kominformovski voditelji do kraja pobratiti, je več kot očitno. Hkrati pa je to prispevek k izzivalnim podvigom vzhodnih sosedov Jugoslavije in s tem poskus podrejanja Italije napadalnim željam Moskve.

Končno naj še omenimo tržaško kominformovsko delegacijo na čelu z Viktorjem Vidalijem in Marino Bernetičevo: od vseh inozemskih delegatov na kongresu ni bil razen Vidalija nihče izvoljen v predsedstvo kongresa. Mar so italijanski kominformisti hoteli s tem izrabiti solidarnost s Cammaratovo in Vitanzovo tezo o «neugasnjeni suverenosti» Italije nad Trstom?

Kljub pompoznim poskusom, ki ga italijanski kominformisti vršijo v zavajanju italijanskega ljudstva tudi na tem kongresu, pa že sama dejstva govorijo, da ne bodo uspeli. Za predvečer kongresa je Akcijski odbor za enotnost in neodvisnost delavskega gibanja v Italiji objavil manifest, ki začrtava italijanskemu proletariatu tako borbeno pot kot jo zahteva. Razen tega pa je prav včeraj prišlo do združenja Saragatove in Romitove socialistične stranke. Zaradi tega nimajo rimski kominformistični manevri nobenih izgledov niti pri zavzemanju oblasti s paktiranjem z buržoazijo, niti pri bodočih volitvah, pri katerih si celo «socialistični kominformist» Nenni želi skupnega nastopa s Saragatom in Romito. Članstvo KPI pa v znak protesta proti njeni satelitski politiki množično zapušča te petokolonaške vrste.

Truman odklanja izjave o možnosti bombardiranja Mandžurije

Na tiskovni konferenci je predsednik govoril o pravkar sprejeti resoluciji v senatu - Novih šest milijard za oborožene sile

WASHINGTON, 5. — Na svoji današnji tiskovni konferenci je predsednik Truman prečital izjavo, v kateri pravi, da je sprejem resolucije o pošiljanju ameriških čet v Evropo v ameriškem senatu nov dokaz, da ostanejo ZDA odločno na stališču podpiranja atlantskega pakta. «Sprejem te resolucije», poudarja Truman, «potrjuje temeljno načelo naše zunanje politike: varnost ZDA je tesno povezana z varnostjo drugih svobodnih držav. Odobritev imenovanja generala Eisenhowerja dokazuje, da ni nikoli bilo dvomov o tem, da bodo ZDA dale svoj doprinos pri ustvaritvi evropske sile za obrambo. Naša glavna naloga je sedaj nadaljevati pri spopolnjevanju naše lastne sile in pomagati graditi sile svobodnega sveta, kar je treba izvesti s sodelovanjem izvršilne in zakonodajne oblasti vlade».

Truman je odklonil vsakršno mnenje o izjavi predsednika predstavniškega doma Sama Rayburna, ki je zatrjeval, da se zbirajo v Mandžuriji velike sile in da niso sestavljene izključno iz kitajskih vojakov. Truman je dejal, da je nevarnost tretje svetovne vojne sedaj enaka, kakor je bila v zadnjih petih letih, toda ne večja, kakor je izjavil Rayburn. Izjavil je dalje, da je ta nevarnost obstajala, tudi ko so ZDA uvedle zračni most v Berlinu, ko se je začel izvajati program pomoči Grčiji in Turčiji in potem, ko so severni Korejci napadli Južno Korejo. Ta položaj je še vedno na Koreji, toda posveča se mu vsa potrebna pozornost.

Dalje je Truman odklonil odgovor na vprašanja o govoricah, da je bil general Mac Arthur pooblaščen bombardirati kitajske baze v Mandžuriji. Znano pa je, da so ameriški vojaški voditelji dali jasno razumeti, da bi letalstvo OZN bombardiralo kitajske baze, če bi začeli velike letalske operacije na Koreji.

Na vprašanje o njegovem morebitnem potovanju v Pariz je Truman izjavil, da za sedaj nima namena napraviti tega potovanja.

Napovedal je tudi, da ga bo Churchill obiskal v Beli hiši, ko bo prišel v ZDA. Kakor je znano, je Harold Stassen povabil Churchilla, naj bi govoril 8. maja na univerzi v Pensilvaniji.

Danes je Truman zahteval od kongresa dodatnih 6 milijard in 422 milijonov dolarjev za oborožene sile. Ta znesek bo določen za delno kritje izdatkov programa za zvišanje oboroženih sil na 3,462.000 mož do 30. junija.

Republikanski voditelj Joseph Martin je danes v predstavniškem domu med debato o načrtu zakona za obvezno vojaško službo izjavil, da je vprašal gen. Mac Arthurja za mnenje o umestnosti uporabljanja kitajskih nacionalističnih čet na Koreji in da se je Mac Arthur o tem ugodno izjavil.

Kakor že javljeno, je ameriški senat sinoči z 69 glasovi proti 21 dokončno sprejel resolucijo o pošiljanju ameriških čet v Evropo, o katerih so že nekaj tednov razpravljali. Resolucija pooblašča pošiljatev štirih divizij v Evropo dodatno k dvema, ki sta že v Evropi.

Hkrati pa je senat izrazil mnenje, da bo moral predsednik Truman v primeru, da bi hotel poslati v Evropo še nadaljnje čete, zahtevati posebno odobritev kongresa. Toda resolucija je samo izraz mnenja senata in nima zakonske veljave; je samo svetovalnega značaja.

V predsedništvu senata pa je bila položena druga resolucija, katere besedilo je podobno pravkar onemu odobrene resolucije in o njej naj bi razpravljal predstavniški dom. Domnevajo, da ne bodo še začeli pošiljati čet v Evropo, dokler se še predstavniški dom ne izreče o tem.

Mac Arthurjeve izjave in novi poskusi za mir

LAKE SUCCESS, 5. — Arabsko-azijska skupina se je danes ponovno sestala z namenom, da izdela nove predloge za mir na Koreji, sedaj ko se širijo vesti, po katerih bi bili Kitajci pripravljeni priti na pogajanja. Na današnji sestanek so prišli zopet delegati Filipinov, ki so lani izstopili iz sveta 1 držav.

Po sestanku je izjavil indijski predstavnik Rajeshwar Deyal: «Zbrali smo se, da bi izmenjali informacij». Jutri popoldne se bodo predstavniki te skupine — po izjavah dobro obveščenih krogov —, sestali z Mehikancem Luiz Padilla Nervo, članom odbora za dobre usluge, od katerega bodo poskušali izvedeti o sedanjih naporih odbora, da bi stopil v stik s pekinško vlado.

TOKIO, 5. — Na zahodnem bojišču so čete OZN nadaljevale z včeraj pričeto ofenzivo severno od 38. vzporednika na bojni črti dolgi 25 km. Pri tem so čete naletele že včeraj na velik odpor. Čete britanskega Commonwealtha so mogle šele danes zjutraj prisiliti Kitajce in Severnokorejce k umiku.

Tudi na srednjem bojišču so oklopne enote OZN prekoračile danes v velikem številu 38. vzporednik. Naletele so na najhujši odpor, kar so ga doživele v zadnjem tednu. Prodrle so 1.5 km preko reke Puhan severno in severnozahodno od Chunchona. Bolj vzhodno od srednjega bojišča so ameriške čete prekoračile reko Sojang. Kitajci in Severnokorejci so se močno branili. Ob vzhodni obali, so zabeležili samo aktivnost izvidnic.

Poročilo letalskih sil javlja, da so letala že peto noč zaporedoma opazila velik promet v Severni Koreji.

Kakor se je zvedelo, se je znova pričelo življenje v Seulu, čeprav se je njegovo prebivalstvo zelo zmanjšalo. Mnogi, ki so zapustili mesto, so umrli za lakoto ali pa zmrznili. Številne hiše v mestu so porušene in trgovine so še vedno zaprte, tako da se vrši vsa trgovina na cestah. Najtežje je še vedno vprašanje preskrbe z živili. Riž, ki je najvažnejše živilo Korejcev ima še vedno blazno ceno.

Londonski «Daily Telegraph» objavlja danes intervju svojega dopisnika z Mac Arthurjem. General mu je izjavil, da politiki preprečujejo napredovanje sil OZN na Koreji. Glede svoje izjave o 38. vzporedniku je Mac Arthur zatrdil, da se ni on kot vojak vmešaval v zadeve politikov, temveč da so nasprotno politiki vmešavali v vojaške zadeve. Kot poklicni vojak je sedaj prvič na tem, da se mora boriti v vojni, ki nima določenega cilja. Če bi dali proste roke silam OZN, bi mogli nasprotnika premagati s precejšnjo lahkoto. Južnokorejske izgube znašajo 230.000 mož, ameriške pa 60.000 mož.

Kitajci nimajo industrije, nimajo gumija, skoraj nič bencina in nezadostna živila. Prav tako se morajo boriti proti precejšnjemu gverilskemu gibanju. Združeni narodi bi morali samo blokirati kitajsko obalo in razrušiti prometne zveze, pri čemer bi ostala Kitajska brez moči. Ob takih pogojih bi bila ruska intervencija nemogoča.

Mac Arthur meni, da nasprotnik pripravlja na Koreji novo ofenzivo z namenom da vrže sile OZN s polotoka. Sedanje napredovanje sil OZN je zakasnilo to ofenzivo.

Odnosi z Egiptom na seji angleške vlade

Veleposlanik Stevenson bo v soboto nesel v Kairo nove angleške predloge - Povečane zlate in dolarske rezerve šterlinškega bloka

LONDON, 5. — Angleška vlada je danes predpoldne drugič razpravljala o britanskem načrtu za revizijo angleško-egiptske pogodbe iz leta 1936. Osnovne črte tega načrta je vlada določila na seji v ponedeljek. Menijo, da se bo Sir Ralph Stevenson, britanski veleposlanik v Kairu, lahko vrnil v Egipt že konec tedna in da se bodo angleško-egiptska pogajanja lahko obnovila v drugi polovici aprila.

V Foreign Office so predstavniki kategorično odklonili, da bi dali kakršno koli pojasnilo o navodilih, ki jih bo Stevenson nesel v Kairo. Britanska vlada se je morala pri sestavljanju teh navodil ozirati na eni strani na želje parlamenta, ki na splošno nasprotuje koncesijam Egiptu, po drugi strani pa na egiptsko vlado, ki mora tudi upoštevati zahteve svojega javnega mnenja.

Po informacijah, ki jih je bilo mogoče dobiti v običajno dobro poučenih londonskih krogih, se zdi, da je vlada izdelala nekak kompromisni predlog. Ta predlog bi — po teh informacijah — poudarjal, da Velika Britanija v sedanjih mednarodnih okoliščinah ne more pristati na takojšnjo evakuacijo svojih čet s področja Sueškega prekopa. Če bi angleška vlada, pravijo v poučenih krogih, sprejela to zahtevo, bi bila v veliki nevarnosti, da pade. Predlog bi pa kljub temu vseboval klavzulo, ki naj bi po angleških namenih pomirila egiptske politične kroge; predvidevala bi možnost evakuacije v času in na način, ki bi ga bilo treba določiti.

Vendar izražajo v običajno dobro obveščenih angleških političnih krogih mnenje, da je kaj malo verjetno, da bi se Kairo zadovoljil s to obljubo.

Prav tako menijo, da bo Sir Ralph Stevenson sporočil egiptski vladi, da Anglija ne more sprejeti egiptskega načrta o enotnosti Nilove doline pod krono kralja Faruka. Britanski predstavnik bo prav tako poskušal doseči od egiptskih oblasti preklic omejitev, ki so bile pred kratkim upeljane za vožnjo petrolejskih ladij skozi Sueški prekop. Londonski diplomatski opazovalci sodijo, da polaga Velika Britanija v tem trenutku velike upe v angleško-ameriške razgovore v Washingtonu, ki se ne bodo omejili na vprašanje perzijske nafte, temveč bodo obsegali vsa vprašanja petrolejske proizvodnje na Srednjem vzhodu in obrambe tega področja, za katero menijo v Londonu, da ima izredno strateško važnost.

Angleška parlamentarna delegacija, ki je obiskala Izrael na vabilo izraelske vlade, se je danes vrnila v London.

Po uradnih podatkih so se britanske rezerve v zlatu in dolarjih zvišale v prvih treh mesecih leta 1951 na 3.758.000.000 dolarjev, kar je skoraj trikrat toliko kot pa njihovo najnižje stanje pred devalvacijo funta šterlinga. Ta številka vsebuje tudi rezerve vseh dežel šterlinškega bloka.

Zvišanje v prvem trimesečju leta 1951 znaša 458 milijonov dolarjev, od česar odpade 98 milijonov na nakazila iz Marshallovega načrta, odobrena še pred koncem leta 1950, ko se je Anglija prostovoljno odpovedala pomoči ECA.

Te številke je naznanil v parlamentu finančni minister Hugh Gaitskell, ki se pripravlja na debato o proračunu, ki ga bo predložil zbornici v torek. Kot je Gaitskell že sporočil, izkazuje letni obračun aktivni saldo za 720 milijonov funtov šterlingov v davčnem letu, ki se konča 31. marca, prihodnje leto pa se obeta manj rožnato.

Gaitskell je izjavil v spodnji zbornici, da izvira stalno naraščanje zlatih rezerv iz velikih zaslužkov v dolarjih v deželah šterlinškega bloka. Mnogo dolarjev je zaslužila zlasti jugo-zahodna Azija s kavčukom in kositrom. Anglija sama pa je v dolarjih še vedno deficitna. Dodal je, da je to verjetno za delj časa zadnji trimester, v katerem uživa šterlinški blok tako ugoden položaj glede rezerv v zlatu in dolarjih. Že v svojem zadnjem pregledu gospodarskega položaja je Gaitskell naznanil, da bo oborožitev močno prizadela tudi te rezerve.

Od konca leta 1945, ko je šterlinški blok imel zlate in dolarske rezerve za 2.476.000.000 dolarjev, je bil blok v stalnem deficitu vse do začetka leta 1950, ko se je položaj začel popravljati. Vendar znaša skupni dolarski deficit šterlinškega bloka od leta 1945 7.116.000.000 dolarjev, ki je bil pokrit s 3.750.000.000 dolarji ameriškega posojila, z 2.737.000.000 dolarji Marshallove pomoči in z 1.904.000.000 dolarji iz Kanade, Južne Afrike in dotacije Med. narodnega monetarnega sklada.

Omejen angleški izvoz v sovjetski blok

LONDON, 5. — V dobro obveščenih krogih pravijo, da bodo od ponedeljka 9. aprila močno omejili angleški izvoz kavčuka in drugih strateških surovin v dežele sovjetskega bloka, vključno Kitajske. Za vsak tak izvoz bo potrebno posebno dovoljenje.

TRST, 5. — G. W. J. Sullivan, ki je bil pet let britanski politični svetovalec pri Zavezniški vojaški upravi in ki je pred nekaj meseci zapustil naše mesto, je imenovan za opolnomočenega ministra v Romuniji.

NAČRT VOLILNE REFORME sprejet v francoski skupščini

O načrtu mora razpravljati še senat - Auriolov prihod v Kanado in njegov govor v tamkajšnjem parlamentu

PARIZ, 5. — Danes popoldne je francoska narodna skupščina z 263 glasovi proti 251 sprejela načrt volivne reforme, katerega posamezni členi so bili že sprejeti pred petnajstimi dnevi.

Odobreni načrt nadomešča proporcionalni sistem iz leta 1946 in uvaja večinski sistem z enkratnim glasovanjem, spopolnjenim z vezanimi listami (prehodna koalicija strank, ki so podpirale skupni program) in s preferenčnim glasom.

Proti zakonu so glasovali komunisti, golisti in številni poslanci centruma in desnice. Za načrt so glasovali socialisti, večina ljudskih republikancev ter nekateri zmerni, radikali in neodvisni.

Kakor je znano, je prav zaradi volilne reforme padla prejšnja Plevenova vlada. V parlamentarnih krogih predvidevajo, da je tudi Queuillova vlada v nevarnosti. Preden postane zakon, mora o tem načrtu razpravljati še senat, ki ga bo verjetno temeljito spremenil. Tedaj bo morala skupščina še enkrat glasovati o načrtu in takrat bo vlada postavila vprašanje zaupnice.

* * *

Predsednik francoske republike Auriol je danes s posebnim vlakom prišel v Ottawo. Na postaji so ga čakali kanadski guverner lord Alexander, ministrski predsednik Saint Laurent in člani vlade, vojaški poveljnik in številne uradne osebnosti. V Kanadi so Auriola sprejeli z vsemi častmi. Auriol je prvi predsednik francoske republike, ki je obiskal deželo, ki je bila svoj čas znana pod imenom «Nova Francija».

Auriola so povabili v kanadski parlament, kjer mu je predsednik vlade Saint Laurent izrekel dobrodošlico.

Poudaril je tudi, da bo Kanada napravila vse mogoče, da se prepreči nova vojna, ne bo pa opustila pravice do lastne obrambe ter se ne bo nikoli izognila dolžnosti braniti tiste, ki so bolj neposredno podvrženi nevarnosti.

Predsednik Auriol je v odgovoru poudaril potrebo organiziranja regionalnih obrambnih paktov in dejal, da je atlantski pakt močna vez med Evropo in Ameriko. V zaključku je Auriol izjavil, da si napadalci leta 1914 in 1939 ne bi upali izvesti svojega zločinskega načrta, če bi bili vedeli, da Francija in Evropa nista bili sami.

Italijanska vlada spet izpopolnjena

RIM, 5. — Predsednik republike je danes podpisal odlok, ki mu ga je predložil De Gasperi, in ki sprejema ostavko saragatovskih ministrov Simoninija, D'Aragone in Lombarda in imenuje dosedanje ministre brez listnice Campillija za ministra prevozov, La Malfo za ministra zunanje trgovine in Petrillija za ministra trgovske mornarice. S tem je De Gasperi zamašil luknje v vladi, ki so nastale po odstopu ministrov PSLI.

V Tarantu je italijanska mornarica danes prevzela tri spremljevalne ladje, ki jih je dobila od ZDA. Na slovesnosti je govoril obrambni minister Pacciardi, ki je poudaril, da ob istem času sprejema italijanski veleposlanik v ZDA dva torpedna rušilca, tudi namenjena italijanski mornarici. Dejal je nadalje, da že nekaj mesecev v italijanska pristanišča stalno prihaja ameriški material za vojsko, letalstvo in mornarico, in da ima Italija zdaj štiri popolnoma novo opremljene divizije. Prav tako obnavljajo italijansko vojno letalstvo.

Veleposlanik v ZDA Tarchiani se je danes predpoldne razgovarjal z upravnikom ECA Fosterjem. Govorila sta med drugim o financiranju italijanske oborožitve. V Washingtonu je tudi šef misije ECA za Italijo, Dayton, ki se bo v soboto vrnil v Rim.

Italijanski parlament je bil sklican za torek, 10. aprila.

Pred rimskim sodiščem se je danes končala civilna pravda, ki jo je začel proti Togliattiju pisatelj Achille Campanile, ki je kot posebni dopisnik sledil «Giro d'Italia» za list «Milano-Sera». Campanile je tožil Togliattija, ker je revija «Vie Nuove», katere lastnik je Togliatti, objavila članek, namenjen listu «Milano-Sera», zelo skrajšan in poln «nedopustnih dodatkov». Sodišče je Togliattija obsodilo na plačilo škode in na poravnavo sodnih stroškov.

Načelnik italijanskega generalnega štaba, general Marras, je bil danes v Parizu gost na kosilu pri generalu Eisenhowerju v hotelu Astoria.

Novi italijanski poslanik v Madridu, markiz Taliani je danes predložil svoje poverilnice generalu Francu.

KONGRES UNIVERZALNEGA GIBANJA ZA USTANOVITEV SVETOVNE KONFEDERACIJE ZA MIR V RIMU

Govor M. Bogdanovića

RIM, 5. — Znani jugoslovanski književnik Milan Bogdanović je danes otvoril splošno debato na četrtem kongresu univerzalnega gibanja za ustanovitev svetovne konfederacije za mir v Rimu, ko je govoril kot zastopnik jugoslovanskega nacionalnega komiteja za obrambo miru.

Bogdanović je delegatom iz več kot dvajsetih držav, ki imajo v svojem programu borbo za mir, sodelovanje in prijateljstvo med narodi, govoril zlasti o dveh vprašanjih: o vprašanju svetovne konfederacije in o vprašanju obrambe miru. Poudaril je, da so jugoslovanski narodi najbolj zainteresirani pri ohranitvi miru na svetu in da je Jugoslavija ena od tistih držav, ki najbolj neposredno občutijo nevarnost napada in vojne. Govornik je poudaril nadalje, da splošno gibanje za svetovno konfederacijo lahko predstavlja resno silo miru, kateri pa še manjkajo praktična sredstva za odstranitev vojne. Dejal je dalje, da obstaja brez dvoma zelo učinkovit element za to — OZN — in da je potrebno, da gibanja kakršno je tudi to, ter vsa druga, ki imajo isti smoter, moralno krepijo napore OZN za obrambo miru na svetu.

Vseameriška konferenca o kolektivni obrambi

WASHINGTON, 5. — Panameriška konferenca, ki se je sestala na plenarni seji, je soglasno sprejela resolucijo o kolektivni obrambi, ki jo je včeraj odobril odbor za politično in vojaško sodelovanje.

Resolucija izraža mnenje, da sedanji svetovni položaj zahteva pozitivno pomoč ameriških republik za izvedbo kolektivne obrambe na ameriškem kontinentu ob sodelovanju OZN, da se prepreči napad v drugih delih sveta.

Resolucija priporoča, naj vsaka od ameriških republik takoj prouči svoje vire in določi, kakšne ukrepe lahko podvzame, da prispeva k obrambi kontinenta in k naporom kolektivne varnosti OZN. Vsaka od ameriških republik bo morala posvetiti posebno pozornost razvoju in vzdrževanju v okviru svojih oboroženih sil določenih elementov, ki bodo lahko razpoložljivi: 1. za obrambo kontinenta; 2. da se lahko uporabijo kot edinice OZN.

Samo argentinski minister je izrekel nekaj pridržkov o tej resoluciji in izjavil, da je mnenja, da priporočila resolucije ne spadajo med naloge organizacije ameriških držav.

Na plenarni seji so danes odobrili tudi resolucijo, ki poudarja, da so ameriške republike odločene, da ne bodo priznale ali sprejele prenosa ozemelj, ki jih neameriške države imajo na ameriškem kontinentu, drugim državam, ki so izven zahodne poloble.

Čilski delegat je javil, da bo predložil pridržke glede ozemlja na Južnem tečaju, ki ga Čile zahteva zase.

Argentinski list «La Epoca» piše, da obstajajo na konferenci grožnje proti suverenosti ameriških držav. List kritizira stališče ZDA o vojaških vprašanjih in zatrjuje, da razprava o ustanovitvi vseameriške vojske razkriva prave namene Washingtona do tega kontinenta.

Filmski festival v Cannesu

CANNES, 5. — Začel se je tradicionalni mednarodni filmski festival, ki ga vsako leto prirejajo v Cannesu. To leto je na sporedu 70 filmov, med katerimi je precej kratkometražnih. Na otvoritveni predstavi so predvajali ameriški film «Prostor na soncu» («A place in the sun»), ki je napravljen po znanem romanu Theodorja Draiserja «Ameriška tragedija». Kritiki pravijo, da se filmu ni popolnoma posrečilo podati podrobne psihološke studije človeka, ki je bil obsojen na smrt zaradi umora, pa sam ne ve točno, ali je kriv ali ne. Pohvalijo pa glavna igralca Elizabeth Taylor in Montgomery Clifta.

Danes popoldne so na festivalu predvajali nemški film «Padajoča zvezda» («Der fallende Stern») z Wernerjem Kraussom. Poleg tega so včeraj in danes predvajali več kratkih literarnih dokumentarnih filmov.

PAVIA, 5. — Pri vojaških vajah blizu Ticinskega jezera je prišlo do eksplozije, ki je ranila 12 vojakov in enega častnika. Vojaške oblasti so uvedle preiskavo.

Washingtonski razgovori o perzijski nafti

Danes se začnejo angleško-ameriški razgovori o vprašanjih petroleja na Srednjem vzhodu - Položaj na iranskih petrolejskih poljih

WASHINGTON, 5. — V ameriški prestolnici se bodo danes začeli razgovori med zastopniki ZDA in Anglije o iranski nafti in o splošnem vprašanju petroleja na Srednjem Vzhodu. Britanski veleposlanik v ZDA, Sir Oliver Franks, se bo razgovarjal s pomočnikom ameriškega zunanjega ministra Mac Gheejem, ki se posebej ukvarja z vprašanji Srednjega Vzhoda in ki se je te dni vrnil z daljšega potovanja po tem področju. Z angleške strani bodo sodelovali tudi zastopniki in strokovnjaki zunanjega ministrstva, finančnega ministrstva, vojnega ministrstva in ministrstva za pogonska sredstva. V ameriških krogih poudarjajo, da je o tej zadevi že bil govor v Londonu, ko se je Mac Ghee vračal s svojega potovanja po Srednjem Vzhodu.

Iz Londona poročajo, da je načelnik oddelka za Srednji Vzhod britanskega zunanjega ministrstva, Geoffrey Furlonge, pospešil svoj odhod iz Londona v Washington. Furlonge bo glavni pomočnik veleposlanika Oliverja Franksa na washintonskih razgovorih.

Washingtonski dopisnik londonskega lista «Daily Telegraph» piše o razgovorih in pravi, da bodo obravnavali tri glavne točke. Te so:

1. Kako vzpostaviti v Perziji stabilnost in preprečiti zmanjšanje zahodnega vpliva.

2. Kako zagotoviti Veliki Britaniji dostop do perzijske nafte in preprečiti vsak poizkus, ki bi hotel spraviti zahodni svet ob to bistveno važno surovino.

3. Preprečiti oslabljenje britanskega gospodarstva, ki bi sledilo zaradi razlastitve lastnine «Anglo-Iranian Company».

Poročila iz Perzije pravijo, da se je število stavkujočih na petrolejskih poljih v Kuzistanu zmanjšalo od 12.000 na 9.000. Vladna komisija, ki je bila poslana v Kuzistan, je začela s pogajanji s predstavniki družbe «Anglo-Iranian Oil Company» in s predstavniki delavcev.

Iz Iraka pa poročajo, da se je tam položaj pomiril, odkar je bil objavljen predlog ravnatelja družbe «Irak Petroleum Company» o novi delitvi dobička z iraško vlado. Tudi v Iraku so se v zadnjem času pojavile zahteve po nacionalizaciji naftnih ležišč.

Egiptski zunanji minister o politiki svoje vlade

KAIRO, — 5. Egipčanski zunanji minister Mohamed Saleh El Din je danes izjavil, da Egipt ne namerava stopiti v atlantski pakt, sredozemsko zvezo ali kak podoben obrambni sistem. Dodal je, da bo Egipt vedno spoštoval določila Listine OZN in da se bo nepristransko boril, da bi se preprečila tretja svetovna vojna, poudaril pa je, da Egipt ne bi mogel popolnoma zadostiti svojim mednarodnim obveznostim, če ne bo uresničil svojih nacionalnih ciljev. Med te cilje šteje minister umik angleških čet s področja Sueškega prekopa in pa združitev Egipta in Sudana pod egiptovsko krono.

TRŽAŠKI DNEVNIK

KOLEDAR
OBJAVE - MALI OGLASI

Petek 6. aprila
Celestina, Cudna
Sonce vzide ob 5.39; zatone ob 18.38. Dolžina dneva 12.59. Luna vzide ob 5.25; zatone ob 18.58.
Jutri, sobota 7. aprila
Herman, Radivoj

II. PROSLAVA OB 10. LETNICI OF

KULTURNA PRIREDITEV prosv. društva „Vojka Šmuc"

V prostorih prosvetnega društva «Vojka Šmuc» je bila snoči kulturna prireditev ob 10. obletnici Osvobodilne fronte. O Osvobodilni fronti je v imenu društva spregovoril tov. Jože Koren. Govoril je o usodnih dnevih, ko so okupatorske vojske hotele zlomiti Slovence kot narod in kot posameznike. Toda naš narod jim je bil dorasel in je dokazal, da je vreden dedič vsega pozitivnega v lastni preteklosti. Izraz pripravljenosti in sposobnosti je bila Osvobodilna fronta slovenskega naroda, ki se je formalno ustanovila 27. aprila 1941. Zaradi globokih korenin, ki jih je imela OF v našem narodu, je bilo mogoče, da je v kratkem času zrastla iz nič naša partizanska vojska, ki je postala strah in trepet okupatorjev in peščice izdajalcev.

Pri nas, posebno v Trstu je našla OF plodna tla tudi med naprednim delom italijanskega prebivalstva, kar se je konkretiziralo v nastajanju skupnih borbenih formacij. Krona skupnih nadčloveških naporov je bila zmaga nad silami fašizma, po kateri je bil naš narod, čeprav za kratko dobo, prvič v svoji zgodovini združen in res svoboden. Po zaslugi Osvobodilne fronte so nekdanje sanje postale stvarnost. Slovenci so začeli graditi nov dom, nov ne samo v teritorialnem, marveč tudi v socialnem pomenu besede.

Ob tej priliki moramo poudariti, da nosijo vsi vojni zavezniki krivdo za to, da danes naše praznovanje 10. obletnice OF ne more biti praznovano v vzdušju svobodne radosti, pač pa v ostri borbi, često tudi, žal, krvavi, proti rastočim silam mračnjaštva, ki bi nam ponovno hotele vsiliti jarem fašizma. Danes, ko jasneje vidimo vzroke za tako stanje, nam je tudi laže videti krivce, ki so se sami razgalili pred nami s svojimi dejanji. Njihova sicerločena toda v skrajni liniji skupna pot razbijanja naših narodnih sil je pravi zločin nad našim narodom na teh tleh, ki mu je v nastalih pogojih enotnost bolj potrebna kot vsakdanji kruh.

Toda naša narodna enotnost je cementirana z našo krvjo. Osvobodilna fronta živi v nas vseh prav tako kot v letih najhujše preizkušnje, čeprav so oblike našega življenja in delovanja v njenem okviru pri nas drugačne. Osvobodilna fronta je in bo zvesta svojemu programu še naprej in vedno bolj bo izstopala kot edina vodnica v svobodno bodočnost. OF je neuničljiva, kot je neuničljiva življenjska sila našega naroda.

Dolžnost članov OF je danes prav tako kot prej, strniti naše narodne vrste, dvigniti borbenega duha in narodni ponos. Združeni se borimo za našo enakopravnost na vseh področjih javnega, gospodarskega in kulturnega življenja in bodimo istočasno glasniki sloge in bratskega sožitja narodov ob medsebojnem spoštovanju in poborniki resničnega miru in napredka. Na ta način bomo nadaljevali delo OF.

Kulturni program je na proslavi izpolnilo pevsko društvo «Tržaški zvon» pod vodstvom dirigenta tov. Karla Boštjančiča. Zapeli so «Nabrusimo kose» in «Na juriš» ob spremljavi harmonike ter «Na lipici», «V gozdu», «Prišel ljubi je pod okno» in «Lunica». Tovarišica Ema Starčeva je čitala črtico Juša Kozaka «Mutasti so spregovorili» ter še recitirala Kosmačevo pesem «Pismo materi». Pionirka Černetova pa je ljubko deklamirala «Naše gore».

Med številnimi prisotnimi so bili tudi tovariši dr. Kukanja, Jelinčič in Novak kot zastopniki odbora za proslavo 10. obletnice OF.

Prosvetno društvo «Vojka Šmuc» zasluži za prireditev vse priznanje. Z ostalimi prireditvami in razstavami bo 10. obletnica dostojno proslavljena tudi na našem Tržaškem ozemlju.

Na prireditvi je bilo nabranih 3425 lir prostovoljnih prispevkov za Kulturni dom.

Sestanek pri Sv. Ivanu pred proslavo in razstavo OF

Včeraj zvečer je bil na stadionu «Prvi maj» množični sestanek OF II. okraja. Politično poročilo je podal tov. Tine Lipovec. Po diskusiji o poročilu je bilo na sestanku govora o delu za bodočo razstavo in proslavo 10. obletnice OF. II. okraj ne sme zaostajati za ostalimi okraji, zato so tudi prisotni na sestanku določili, da bodo podvojili delo, da bo tudi v tem delu mesta obletnica Osvobodilne fronte najsvečaneje proslavljena.

Nezaželeni obiski

Consko predsedstvo sporoča, da pride jutri v Trst njegova ekscelenca onorevole odv. Fernando Tambroni, podtajnik za trgovinsko mornarico. Na postaji ga bodo ob njegovem prihodu ob 10.15 sprejeli predstavniki oblasti, Lloyda, CRDA itd. Nato bo, kakor pravi poročilo, obiskal razne oblasti, župana ter v spremstvu predsednika cone in šefa italijanske delegacije tudi novo motorno ladjo «Avstralijo». Otvoril bo celo sedež demokrščanske stranke v Miljah.

Ne vemo, kaj sploh išče v Trstu ta podtajnik. Bolje bi bilo, da bi nam pustili ladjo, ki jo bodi registrirali v Genovi, in bi v zameno gospod podtajnik kar ostal v Rimu. Tržačanom ne bi bilo prav nič žal, če bi obiskov raznih ministrov ne bilo in bi svoje ladje brez njih prav lahko splovili. Tako pa pride gospod minister, tržaško pomorstvo pa ti je prikrajšano za novo ladjo.

O volitvah in proračunu
so razpravljali v nabrežinskem občinskem svetu

Včeraj so se ponovno sestali občinski svetovalci v Nabrežini in razpravljali o točkah «jesenskega zasedanja».

Po odobritvi zapisnika prejšnje seje je župan prečital odgovor gen. Aireya na zahvalno pismo občinskega sveta. Nato je obvestil občinske svetovalce, da je predsednik cone obvestil občino, naj do 9. t. m. predlaga čas za bodoče upravne volitve v nabrežinski občini. Svetovalec Marizza je ponovno zahteval, naj župan na vsaki seji obvesti občinski svet o odgovorih predsedstva cone na razne sklepe, sprejete na sejah občinskega sveta. Župan mu je odgovoril, da bi to prav rad storil, toda predsedstvo cone zavlačuje z rešitvami in nekateri sklepi čakajo odgovora že več kot eno leto.

Sledila je diskusija glede volitev. Nekateri svetovalci so predlagali, naj bi bile volitve v nabrežinski občini jeseni po trgatvi, ko ni več toliko dela na polju, toda pred začetkom šolskega leta, ko so šolske stavbe še proste. Občinski odbornik tov. Škrk je kritiziral ravnanje predsedstva cone, ki je prvotno v soglasju z ZVU prepustila občinskim upravam določitev časa za volitve, zdaj pa zahteva v tako kratkem času le predlog, da bodo o tem odločali v Trstu. Občinski svet je nato s tajnim glasovanjem predlagal, naj bi bile upravne volitve v nabrežinski občini v začetku oktobra.

Na vrsto bi moral priti občinski proračun za 1951, pa so rajši prej prodali še nekaj zemljišč, za katera so zaprosili trije Tržačani, da si bodo sezidali hiše v nabrežinski občini.

Občinski odbornik tov. Škrk je bil mnenja, da bi moral prošnje proučiti prej upravni odbor kot do sedaj. Odborniku Slavcu ni bilo to pogodu in je zahteval naj se prodajo zemljišča takoj.

Stainer Ada iz Trsta dobi 543 kv. m. občinskega zemljišča v Nabrežini po 120 L Bartoli Sergio ter ing. Selenati Gino iz Trsta pa dve parceli v Sesljanu po 200 L za kv. m.

Na predlog odbornika Terčona je občinski svet sklenil, da se zviša zavarovalnina proti požaru in streli za občinske zgradbe od dosedanjih 24 milijonov na 108 milijonov lir. Za to zavarovanje bo občina plačevala letno 33.615 lir.

Končno je prišel na vrsto občinski proračun za leto 1951. Odbornik Terčon, ki ima v rokah občinske finance, je prečital postavke proračuna, ki ga je predlagal upravni odbor v odobritev ZVU. Predloženi proračun predvideva 25.043.262 lir dohodkov ter 35.063.071 lir stroškov, kar pomeni 10.019.809 lir primanjkljaja. Tako g. Terčon kot sam občinski tajnik sta kritizirala ZVU, ker je zahtevala od občinske uprave predložitev proračuna v kratkem času, tako da o njem ni mogel prej razpravljati občinski svet, kot določa zakon, nato pa je nesmotrno križala razne postavke in črtala kar 6 milijonov lir stroškov. Od pričakovanega primanjkljaja je ZVU odobrila le približno 4 milijone lir.

O proračunu bomo še podrobneje poročali, tembolj ker bodo o tem občinski svetovalci razpravljali na prihodnji seji. Zaenkrat beležimo le ugotovitev, da je ZVU črtala postavko stroškov za ljudsko štetje, kar pomeni, da ga letos ne misli razpisati.

Prihodnja seja bo v četrtek ob 17. uri.

Preprečena tatvina litega železa

Policija je aretirala 29-letnega CRAGNOLINA GIACOMA iz Ul. Pozzo del Mare 1, in 36 letnega BEMBIJA GIOVANNIJA iz Ul. delle Lodole 2, ker ju je zalotila pri kraji v novem pristanišču.

Cragnolin in Bembi sta hotela s pomočjo treh težakov in šoferja avtomobila, ki sta ga najela pri 40-letnem Davidu Virgiliju odpeljati približno 10 stotov litega železa, ki je last splošnih skladišč. Pri vkrcevanju železa v bližini hangarjev 63 in 64, se jima je približal nameščenec splošnih skladišč in ker se mu je zdela stvar sumljiva, je zahteval objasnitev. Ker pa ni dobil zadovoljivega odgovora, je stvar prijavil dvema policajema. Istočasno je neki uradnik splošnih skladišč, ki je takoj prišel na mesto ugotovil, da sta hotela Cragnolin in Bembi ukrasti železo. Blago so ponovno razložili, oba zlikovca pa so predali policijskim oblastem v nadaljnji postopek zaradi tatvine.

V SOBOTO
7. aprila ob 20.30 bo v
AVDITORIJU
IV. KONCERT
Glasbene Matice

Operna pevka sopranistka Ondina Otta bo pela samospeve jugoslovanskih avtorjev Miloja Milojeviča, Josipa Hatzeja, Rada Simonitija in Josipa Pavčiča. Na klavirju jo bo spremljal prof. Marijan Lipovšek. Nastopil bo tudi violinski virtuoz Karlo Rupel.

Sporedi se dobe na sedežu Glasbene Matice v Ul. sv. Frančiška 22-I. in pri Adria Express v Ul. Fabio Severo 5 b. Zaradi omejenega števila sedežev naj si vsak preskrbi spored čimprej.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE
za Tržaško ozemlje

V NEDELJO 8. aprila 1951
ob 17. uri
gostovanje na KONTOVELU
z Gorinškovo komedijo
«Rdeča kapica»

Vlogo Rdeče kapice igra Tea Starčeva, vlogo lovca pa Julij Guštin.

Gledališče Verdi

Drevi ob 21. uri: Gledališka družina Renza Riccija: «William Inge — «Vrne se mala Sheba». Jutri večer na čast Riccija: «Skupno življenje». V nedeljo ponovitev «Dedinje».

* * *

V nedeljo ob 11.15 tretji ljudski koncert Tržaške filharmonije pod vodstvom Alojza Tofola. Izvajali bodo Tartinijeve, Lisztove in Dvorakove skladbe.

OF

V Padričah bo v soboto otvoritev razstave narodnoosvobodilne borbe.

Proslava OF v Boljuncu

Okrajni odbor OF V. okraja priredi v nedeljo 8. aprila v Boljuncu v dvorani ob 18. uri proslavo 10. obletnice OF s sodelovanjem pevskega zbora s Proseka-Kontovela, folklorne skupine slovenskih srednješolcev in pionirjev iz Boljunca. Na proslavo vabljeni vsi! Po proslavi bo ples.

SINDIKALNE VESTI

Izvršilni odbor Enotnega razrednega sindikata industrijskih delavcev se bo sestal v soboto 7. t. m. ob 20. uri v svojem sedežu Ul. Machiavelli št. 13, II. nadst.

Poverjena in suplentska mesta na srednjih šolah

Uredba o prednostnih lestvicah in podelitvi učnih mest na srednjih in strokovnih šolah in tehničnih izide v kratkem. Prošnje treba vložiti do 24. aprila. Kdor namerava zaprositi za kako učno mesto, naj si preskrbi čim prej vse one priloge, ki so bile predpisane lani.

V nedeljo ples na stadionu «Prvi maj»

Svetoivanska mladina priredi v nedeljo 8. t. m. na stadionu «Prvi maj» ples. Nanj vabi vse stare in mlade, da se bodo zavrteli ob zvokih odličnega orkestra. Tisti, ki so bili zadnjič, ga že poznajo.

Ne pozabite v nedeljo od 20-24, ples na stadionu!

Določbe za 1. maj

Predsedstvo cone javlja, da bodo veljale za proslavo prvega maja naslednje določbe:

Kakor vedno bo predsedstvo cone izdajalo dovoljenja za vse manifestacije od 28. aprila do 1. maja, vštevši zborovanja, govorke, športne in zabavne prireditve (plese, gledališke predstave, vrtne veselice) na javnih prostorih ter dvoranah ali gledališčih javne uprave. Isto velja za zidne lepake in letake.

Prošnje za manifestacije in lepake I. maja je treba vložiti v uradih kabineta predsedstva soba 35 do 14. ure 21. aprila. Tem prošnjam je treba dodati besedilo vabil in programov za razne manifestacije. Dovoljenja za manifestacije je treba dvigniti do 14. ure 26. aprila. Za prošnje bodo veljali običajni vzorci predsedstva cone. V se bovati bodo morale podrobni opis manifestacij, ime odgovorne osebe ali pooblaščenca organizacijskega odbora, njegov naslov in telefonsko številko. To osebo bo moral odbor pooblastiti, da bo razpravljala o spremembah in jih sprejemala v zvezi z zahtevami javnega reda. Poleg tega bodo morali biti v prošnji jasno naznačeni govorniki. Jasno bo treba označiti ljudi ali skupine, ki bodo povabljene na manifestacije ter navesti, od kod prihajajo.

Zbornica doktorjev trgovinskih ved

Člani zbornice so vabljeni, da se drevi ob 19. uri udeležijo predavanja dr. prof. Raoula de Toni o delovanju doktorjev trgovinskih ved v podjetjih, ki so podrejena državnemu nadzorstvu in posebej. Pozivamo člane, da se v čim večjem številu udeležijo predavanja.

NOCNA SLUZBA LEKARN

Cipolla, Ul. Belpoggio 4; Gordina Enea, Ul. Ginnastica 6; Alla Maddalena, Ul. dell'Istria 43; Pizzul-Cignola, Korzo 14; Zanetti, Ul. Commerciale 26; Nicoli Harabaglia, Barkovlje.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 5. aprila 1951 se je v Trstu rodilo 15 otrok, umrle so 4 osebe, porok pa je bilo 8.

Poročili so se: težak Vincenzo Porcelli in gospodinja Gioconda Poretti, uradnik Sergij Visini in gospodinja Gilda Pagliaro, šofer mehanik Vitale Pauletič in frizerka Mirella Bonnes, uradnik Camillo Coppola in prodajalka Emilia Tambacchia, mestni policaj Giulio Scherli in gospodinja Marta Brecelli, agent CP Onorino Budai in gospodinja Annunziata Lo Presti, vojak amer. vojske Joseph Vaughn in bolničarka Mary Burger, uradnik Marij Stefančič in uradnica Wanda Bortolato.

Umrli so: 59-letni Franc Ruggieri, 71-letna Nicoletta Dedo vd. Belleurier; 66-letna Matilde Palaisa vd. Zustovič; 64-letni Matteo Zotti.

IZPRED SODIŠČA

Stroga obsodba mazačke ki je zakrivila smrt porodnice

Dva dni in pri zaprtih vratih se je vlekla razprava proti 36-letni Eleni Tortorelli, ki je lani avgusta pripomogla pri odpravi telesnega plodu Teresi Carofiglio in s tem povzročila njeno smrt. Do splava je namreč prišlo 5. septembra, tri dni kasneje pa je Teresa Carofiglio umrla zaradi zastrupitve.

Tortorellijeva je bila obsojena na 3 leta in 4 mesece zapora ter na petletno izločitev iz javnih uradov. Poleg nje pa je tožilstvo spravilo pred sodišče tudi moža umrle, 40-letnega Gaetana Carofiglia, ker se ni uprl nedopustnemu početju žene in mazačke. Vendar ga je porota oprostila, z utemeljitvijo, da ni zakrivil kaznivega dejanja.

Obtožbe brezvestneža na račun poštenjakov

Med živahnim vrvežem po hodnikih drugega nadstropja sodnijske palače so se predvčerajšnjim dopoldne nenadno pojavili bolničarji Rdečega križa s službujočim zdravnikom na čelu. Poklicani so bili tja zaradi nenadnega vpitja 54-letnega Francesca Ruggerija, ki je čakal na hodniku, da bi pričal proti človeku, katerega so obdolžili kraje na podlagi njegove ovadbe.

Ruggeri se je vdal živčnemu napadu, še preden je bil zaslišan kot priča in bržčas zato, ker ni vedel, kako bo dokazoval obtoženčevo krivdo in utemeljeval svojo ovadbo pred sodniki. Zato je kričal, da hoče biti zaslišan takoj in kar tam, na hodniku. Sodniki so res zapustili svoje prostore ter se potrudili do njega na hodnik, kjer je Ruggeri potrdil svojo ovadbo in bil nato prepeljan v bolnico.

Obtožba je šla na račun 37-letnega Onorata Čoka iz Ul. S. Servolo 114, češ da je v družbi še enega možakarja 31. avgusta 1945 leta odnesel 6 m dolg bakren kabel iz Ilvinih skladišč.

Tu moramo predvsem pripomniti, da je bil Ruggeri uslužben svoj čas pri Ilvi kot čuvaj, a je bil iz službe odpuščen zaradi skrajne malomarnosti in nevestnosti. Kljub temu da se je potem hodil večkrat ponujat na upravo tovarne, naj bi ga ponovno zaposlili, je ostal že dolgo brez zaslužka, dokler mu ni ing. Camici nekoč obljubil zopetno zaposlitev, ako najde tatove kabla. Kakor se je pokazalo, se brezvestni Ruggeri pri tem ni oziral na predsodke: obdolžil je kraje več ljudi, za katere se je dokazalo, da so popolnoma nedolžni in celo enega, ki je med vojno umrl v nemškem koncentracijskem taborišču.

In tudi v tem zadnjem primeru se je izkazala popolna neosnovanost njegovih obtožb. Onorato Čok je bil oproščen, ker ni zakrivil očitanega mu dejanja.

Stare obtožbe milanskega novinarja

Milanskega novinarja dr. Barzellinija, ki je 1946 leta dopisoval za milanske liste «Popolo di Milano» in «Crimen», je 1. avgusta onega leta ponoči napadla skupina ljudi, ki so bili drugačnega političnega prepričanja nego on. To se je dalo razbrati iz dejstva, da so ga pričeli obdelovati s pestmi, čim so ugotovili pri njem člansko izkaznico demokrščanske stranke. Vse to se je dogodilo v Ul. Sonnino, od koder so ga neznanci vlekli s seboj do Sv. Jakoba in ga tu izpustili.

Dr. Barzellini je stekel takoj v Ul. Caprin na policijsko stražnico in potožil o svoji nezgodi. Stražniki so dohiteli dva domnevna napadalca v Ul. Giuliani, ki pa pri zaslišanju nikakor nista hotela priznati, da bi bila soudeležena pri vsej stvari.

Od obeh se je včeraj pojavil pred okrožnim sodiščem le 28-letni Giacomo Serra, medtem ko je bil 28-letni Stefano Beacovich sojen v odsotnosti. Serra je tudi pred sodniki odklanjal vsakršno krivdo, češ da se je na mestu spopada znašel le po naključju.

Obtoženca sta bila obsojena vsak na 10 mesecev zapora, vendar pogojno in z nevpisom v kazenski list.

Predsednik Wittica, tožilec Grubissi, zapisnikar Neri. Zagovornika Guido Zennaro in Sblattero.

Skoraj smrtna nesreča zaradi prevelike brzine

Neprevidnost in prevelika hitrost je zahtevala včeraj zvečer okoli 20 ponovno dve žrtvi.

Na motorju «Guzzi» sta se z veliko hitrostjo vozila 32-letni SECCHINI ELIO iz Sv. Marije Magd. Spodnje št. 1158 in 32-letni VECCHIET GIUSEPPE iz Ul. Costalunge 176. Ko sta privozila v bližini postaje na Campo Marzio ju je zaneslo na levo stran preko pločnika in oba nesrečnega sta skupno z motorjem priletela na tranvajske tračnice. Na lice mesta je prišel reševalni avto RK in oba odpeljal na II. kir. oddelek splošne bolnice, kjer so zdravniki dognali, da ima Secchini rane na čelu in verjetno počeno lobanjo. Vrhutega ima močno poškodovano koleno, ker je pri padcu ostal pod motorjem. Njegov tovariš pa je odnesel lažje poškodbe: zlomljene zapesti ter rane na čelu. Zdravniki se o Secchinijevem stanju niso izrekli, medtem ko se bo moral Vecchiet zdraviti približno 30 30 dni.

Poskus samomora 52-letnega upokojenca

52-letni PIVA GIOVANNI, stanujoč v Ul. Udine 63 je hotel včeraj proti večeru končati svoje najbrže težko življenje. Mož, ki je po «poklicu» upokojenec je popil kar pol kozarca solne kisline. Takoj so ga prepeljali na IV. oddelek splošne bolnice, kjer so mu rešili življenje. Piva je izjavil, kar je že preje napisal na nekem listku in ga pustil v svoji sobi, da je že sit življenja.

Huda nesreča v tovarni Gaslini
62-letnega delavca je oškropila žveplena kislina - Njegovo stanje je resno

Včeraj zjutraj je zadela 62-letnega delavca Savina de Pasqualeja, stanujočega v Ul. del Veltro 85, huda nesreča, po kateri bo najbrže nosil sledove celo življenje.

Med svojim rednim delom pri kotlu, kjer je vrela žveplena kislina pomešana z vodo, je Pasqualeja nenadoma oškropila nevarna tekočina in mu prizadejala opekline po hrbtu in rokah. Nesrečnež se je takoj v krčih zvalil na tla: njegovi tovariši so poklicali reševalni avto Rdečega križa, ki ga je takoj odpeljal v splošno bolnico. Pred prevozom pa so morali dati nesrečnemu delavcu injekcije proti hudim bolečinam.

Sprejet je bil v dermatološki oddelek in ker so opekline hujšega značaja, se zdravniki še niso izrekli o njegovem stanju.

80 dni bolnice zaradi nesrečnega padca

Okoli 14.15 so sprejeli na ortopedski oddelek splošne bolnice 69-letno MARIJO PACCO vdovo Bravini, in Ul. Ronchetto 136. Žena, ki bo ozdravela, če ne bodo nastale komplikacije, v 10-80 dneh je izjavila, da je med delom v kuhinji padla, pri čemer si je močno ranila trtnična vretenca.

Žrtev nehvaležnega konja

Svojevrstna nesreča se je dogodila včeraj zjutraj 25-letnemu Ugu Belladonni, stanujočemu v Ul. Ghirlandaio, ki je zaposlen kot jahač na Montebellu.

Kakor vsako jutro je tudi včeraj hotel odpeljati svojega dirkalnega konja na redni trening po montebelskem dirkališču, toda nehvaležni konj, kateremu se najbrže zaradi lepega sonca ni ljubilo tekati, je svojega trenerja brcnil, sicer ne preveč hudo, v čelo. Jahača so pripeljali v splošno bolnico, kjer se bo moral zdraviti 8 dni.

Zlom zaradi padca

55-letni BLASCOVI MATTEO, po poklicu gostilničar, stanujoč v Ulici Capuana je padel po stopnicah lastnega stanovanja pri čemer se je zlomil nadlahtnico desne roke.

Nesreče na delu

Včeraj ob 13 je prišel v glavno bolnico 36-letni IVAN FURLAN, s Proseka 158 in izjavil, da mu je, med delom pri razkrcevanju opek v Ilvi, ena izmed teh padla na nogo. Domnevajo, da si je močno poškodoval kosti na palcu leve noge, za kar se bo moral zdraviti od 10 do 30 dni.

* * *

Nekaj ur kasneje pa so pripeljali v glavno bolnico 42-letnega mornarja Girolama Papagallo, ki je imel globoko rano na nosu, je izjavil, da ga je med delom udarila ročica nekega kolesa na bagru «Etrurja» v žaveljskem pristanišču. Upajo, da bo ozdravel v 7-11 dneh.

* * *

Okoli 15.20 pa je lastnik tvrdke «Toros» pripeljal svojega nameščenca 25-letnega delavca SANCINA MARIJA, stanujočega v Ulici Ratto della Pileria 2 v splošno bolnico, kjer so ga zaradi globoke rane na prstancu desne roke sprejeli na ortopedski oddelek. Sancin je izjavil, da se je ranil med delom v lesnem pristanišču pod Skednjem.

IZ ISTRSKEGA OKROŽJA

LEP KULTURNI NASTOP dijakov bujske gimnazije v Kopru

Na kulturni prireditvi dijakov bujske gimnazije v sredo dne 4. aprila smo spoznali, da se je hrvatski narod na Bujskem hitro opomogel na kulturnem polju.

Prof. Markov je s sijajno naštudiranim zborom nastopil s precej težkim programom, ki je zahteval dober izvajalni kompleks. Temu se je prof. Markov precej približal. Postavil je pred nas precej homogen in dobro vpet pionirski zbor, ki je zadostil težkim nalogam zahtevnega sporeda. Pohvalno je to, da je v svojem sporedu dal poudarek istrskim narodnim pesmim, ki so več ali manj že pozabljene. Oživitev pesmi iz 13. in 14. stoletja v precej originalni obliki se pripisuje prof. Markovu kot dobro delo na polju folklornih ostalin tukajšnjih Hrvatov.

V prvem delu so nastopili dijaki s Cossettovo zborno pesmijo «Heroj mladi». Ta udarna pesem je dala mladim pevcem udarnega poleta. Že s prvo pesmijo je bil stik s publiko vzpostavljen. Tej pesmi sta sledili dve Grgoševičevi priredbi pastirskih pesmi. «Sviralica svira» in «Poslala me mama». S tema dvema pesmima je dal zbor že narodnostni pečat celotnemu programu, ki se je stopnjeval v prvem delu koncerta. Oživele so istrske narodne pesmi iz 13. in 14. stol. Priredbe narodnih so bile v svojem bistvu precej blizu originalu. Primer istrske primitivnosti v glasbi je pesem «Rodila lesa», «Istrski in ptičji ples», ki je v izvirniku spremljan s flavto. «Istrski in ptičji ples» je bil podan s posebnim poudarkom na efekt. Ti dve pesmi je dirigiral učenec III. razreda Armando Degrassi, ki jasno ni bil kos zahtevnemu vodenju zbora.

Z recitacijo Čedomir Mindetovičeve pesmi «Prvom petogodišnjem planu» je dokazal Armando Degrassi, da bujska gimnazija tudi v deklamaciji ne zaostaja.

Po deklamaciji sta sledili dve pionirski pesmi v priredbi Josipa Stolcer-Slavenskega. Značilnosti «Uspavanke» in «Dečjih iger» pa so, da so bile te pesmi spremljane s klarineti, ki so nakazovali primerne instrumente frulo, tipičen narodni instrument, ki je v obliki organuma igral dvoglasno in s tem poizkušal približati isti primernosti, ki se bo podlagi basovskega instrumenta šalmaja uveljavlja v troglasno kompozicijo za tri klarinete. Imitacija starih instrumentov je bila nad vse dobra in posrečena.

Kot zadnjo točko prvega dela sporeda so zaplesali dijaki in dijakinje makedonsko kolo «Prizrenka».

V drugem delu sporeda smo slišali nekaj jugoslovanskih narodnih v priredbah jugoslovanskih skladateljev. Borisa Papandopula «Ej bisto voda», Stevana Mokranjca «Pazar živine», Milenka Živkoviča «Igrale babe u mesečini», Vrhovskega slavonsko narodno «Odbij se» in Židovčevo «Cliciban». Za zbor so bile te pesmi precej zahtevne tako, da se je moral prof. Markov potruditi, da je poustvaril te skledbe ravno z mladino, ki je več ali manj v dobi mutacije.

V drugem delu smo izmenoma z zborskimi nastopi videli tudi narodne plese raznih jugoslovanskih pokrajin. Ti plesi so bili združeni v venčke, ki pa niso predstavljali neke enotnosti n. pr. «Topniška», «Oj devojko» in «Grčanka». Se izraziteje pa v venčku «Šumadinka», «Ljubevo ti mene» in «Sarajevka».

Nastop bujske mladine je svetel zgled kulturne prizadevnosti mladine, ki ve kaj hoče.

Gašperlin Zdravko

Babiči

Ljudje so čutili, da ni prav, ker vaški pevski zbor prosvetnega društva ni deloval. Nekatere članice pevskega zbora niso več čutile potrebe do napredka in so se izgovarjale z raznimi pretvezami. Predsednik je prav iz tega vzroka odstopil in je bil na njegovo mesto izvoljen novi predsednik. Sedaj bodo ojačili pevski zbor z moškimi člani.

Odkar se je vreme ustalilo, gorko sonce kar vleče iz zemlje pšenico, deteljo in druge poljske kulture. Pšenica je posebno po dolinah v času deževja dobila bledo zeleno barvo. Sedaj se vidno popravlja in upamo na dober pridelek. Ljudje so zelo zadovoljni in hitijo s poljskimi deli, da bodo čim prej popravili, kar je zamujenega.

B. F.

Zbori volivcev v Kopru

Te dni so v Kopru zbori volivcev, na katerih se razpravlja o planu za leto 1951. Zbori so zelo dobri obiskani in so po vseh bazah SIAU. V debatah, ki sledijo poročilom, meščani ostro kritizirajo birokratično početje nekaterih funkcionarjev MLO Koper — poverjeništvo za trgovino in preskbo — (razdeljevanje koruzne moke, ki je v prosti prodaji, katera je dala možnost špekulacije nekaterim protiljudskim elementom in podobno).

Predmet debate je tudi pomoč kmetovalcem pri obdelovanju polja, ki je zaradi slabega vremena v velikem zastanku. V tem so vsi edini, da bo treba napeti vse sile in pomagati povsod, da bo izvršen plan pomladanske setve in saditve. Ena važnih točk debate je tudi rešitev zelo perečega stanovanjskega vprašanja.

Na nekaterih bazah so izvolili tudi razne komisije kot gospodarsko, stanovanjsko, roditeljske svete in podobno, ki bodo MLO pomagale pri izvrševanju njegovih upravnih nalog.

Tako postopoma prehaja v roke delovnih množic uprava ljudske oblasti prav po načelu Lenina o odmiranju države v prehodni dobi.

S. A.

Namakalne naprave v dolini Mirne

Podjetje «Vodogradnje», ki opravlja v dolini Mirne važna izboljševalna in namakalna dela bo do prvega maja uredilo namakalne naprave in jih razširilo na površini 70 ha orne zemlje, ki je last članov KDZ iz Krašice. Vsa ta velika površina bo potem služila za pridelovanje zelenjave in drugih donosnih poljedelskih kultur. Del te površine bodo zadružniki posejali s povrtnino in pričakujejo, da jo bodo pridelali na ha okoli 2 vagona, skupno približno 50 vagonov.

Po že dograjenem sifonu — podzemskem kanalu — skozi katerega priteka voda za namakanje iz izvirka Grandole, bodo zadružniki iz Krašice lahko dobili toliko vode, kolikor jo bodo rabili za namakanje. Namakalne naprave bodo tako urejene, da bodo zadružniki točno videli, koliko vode je že priteklo, in sami regulirali namakanje.

Okrožna skupščina RK v Kopru

V nedeljo 8. aprila ob 9. uri bo v mali dvorani gledališča v Kopru okrožna skupščina Rdečega Križa z naslednjim dnevnim redom.

1. Otvoritev.
2. Volitve delovnega predsedstva.
3. Poročilo okrožnega odbora RK in debata.
4. Razrešnica prejšnjega odbora.
5. Volitve novega odbora.
6. Naloge RK in sklepi.

Organizirani bodo prevozi za delegate in goste skupščine.

Bertoki

Člani kmečko delovne zadruge v Bertokih so na sestanku, ki je bil v sredo, sprejeli poziv okrajnega odbora SIAU glede tekmovanja. Z navdušenjem so sprejeli vse točke tekmovanja in takoj odgovorili z napovedjo tekmovanja vsem drugim zadrugam v okraju.

Z GORIŠKEGA

Predavanje o Srečku Kosovelu

V prostorih Ljudske čitalnice in knjižnice je bilo v sredo zvečer literarno predavanje. Ob pričetku je spregovoril znani pisatelj Ivo Marinčič o pokojnem Andreju Paglavcu, ki nas je zapustil sredi svojega delovnega življenja. Pokojniku so se prisotni oddolžili z enominutnim molkom.

Sledilo je predavanje tovarišice Brede Budal o pesniku Srečku Kosovelu. Predavateljica je dejala, da se v pesniku druži kraška, vipavska in tolminska narava, ki se zrcali tudi v vseh njegovih umetniških stvaritvah. Srečko Kosovel ni bil samo zelo plodovit pesnik, ampak je imel tudi neverjeten posluh za pesniško umetnost. Žal, da ga je že v mladih letih napadla zavratna bolezen, ki mu je vse prekmalu pretrgala njegovo življenjsko nit.

Kljub bolnemu telesu pa se kaže v delih vedrost njegove duše in vera v zmago resnice in pravice. Zlasti iz zadnje dobe je veliko pesmi preroške vsebine, v katerih pesnik prerokuje boljše življenje. V tem se je pokazal naprednjak in revolucionar. Zaradi tega ga je primorsko ljudstvo vedno častilo in v narodni osvobodilni borbi po njem imenovalo tudi svojo brigado.

Z GORIŠKEGA

PRED POMLADANSKIM ZASEDANJEM OBČINSKEGA SVETA

180 milijonov lir primanjkljaja pri letnem proračunu

Že nekaj mesecev sem privabi goriški grad le redke obiskovalce. Vse pa se zdi, da se bo že v polovici meseca aprila življenje razgibalo. Za tisti čas pričakujejo pričetek spomladanskega zasedanja občinskega sveta.

Glavno vprašanje tega zasedanja bo nedvomno obravnava občinskega proračuna za leto 1951. Čeprav statistike kažejo, da se je primanjkljaj občinskega proračuna od leta 1949 dalje stalno manjšal (leta 1949 je znašal letni primanjkljaj 252 milijonov, leta 1950 okoli 200 milijonov lir, se občinski upravniki tudi pri sestavi letošnjega proračuna niso mogli izogniti primanjkljaju. Proračun, o katerem bodo razpravljali na sedanjem zasedanju, bo imel 180 milijonov lir primanjkljaja. Ni verjetno, da bo zaradi tega primanjkljaja občinska uprava prenehala s poslovanjem. Bolj verjetno je, da bo tudi letos morala država priskočiti na pomoč in kriti del stroškov. Preostali del pa bo država zacelila s posojili.

Letošnji proračun določa precej obsežen načrt javnih del. Samo za šolstvo je namenjenih okoli 112 milijonov lir. S tem denarjem bodo dogradili industrijsko šolo in osnovno šolo v Stražicah. Seveda sta obe šoli namenjeni italijanskim učencem, za katere lahko trdimo, da niso v tako slabih šolskih prostorih kot slovenski učenci in dijaki. Novih šolskih poslopij so veliko bolj potrebni slovenski šoloobvezni otroci zlasti pa predšolski otroci.

Proračun določa tudi popravilo pokopališča v Pevmi in Podgori, kar bo stalo okoli 10 milijonov lir.

Seja pokrajinskega upravnega odbora

Na svoji zadnji seji z dne 4. aprila je pokrajinski upravni odbor odobril sledeče sklepe:

za pokrajinsko upravo: doklado nameščenki v zavodu Duca d'Aosta, doklado slugi v gluhonemnici, podporo upokojenki Lojzki Ongaro de Battistu, prispevek zvezi povratnikov, prispevek državni zvezi «Pro Aquilea»;

za občino Gorica so odobrili: nakup zemljišča za zgradnjo transformatorja na trgu sv. Antona;

za občino Sovodnje so odobrili: davek na stroje za ekspresno kuhanje kave: davek na pse, davek na napise in davek na živino za leto 1952. Nadalje davek na obrtnice in policijska dovoljenja, davek na industrijo, trgovino in rokodelstvo;

za občino Števerjan so odobrili: povišek 10 odstotkov na potrošniški davek; potrošniški davek na blago ad valorem za prvo šestmesečje 1951; potrošniški davek na vino in električni tok; davek na klavirje in biljarde; davek na avtomobile; davek na pse, obrtnice, živino, industrijo, trgovino ter rokodelstvo; davek na policijska dovoljenja na služinčad, družinski davek;

za občino Zagraj so odobrili: dodelitev kruha vajencem v delovnih centrih v letu 1950; davek na živino za leto 1952; prispevek k stroškom za sprejem v sirotišnico mladoletne Tonet Eveline; gradnjo otroškega vrtca v Borgnanu; nakup zemljišča za gradnjo kmetijske šole v Pleŝivem;

za občino zagraj so odobrili: potrošniški davek na električni tok;

za občino Gradiška so odobrili: izredno doklado župnijskim upraviteljem: prodajo zemljišča Spessot Emilu in Cisco Jožefu; prispevek za spomenik padlim v osvobodilni borbi; davek na živino za leto 1952; proračun za leto 1951;

za občino Tržič so odobrili: zamenjavo zemljišča med občino in Calauttijem Faustinom; prodajo občinskega zemljišča; nakup poslopja, ki je last Clementija Oliviera za osnovno šolo;

za občino Kopriva so odobrili: prodajo občinskega zemljišča.

Stavka gasilcev CRDA v Tržiču še vedno traja

Že nekaj dni traja stavka gasilcev Združenih jadranskih ladjedelnic (CRDA) v Tržiču, ker hočejo stavkajoči prisiliti vodstvo podjetja, da pristane pri pogajanjih na novo podjetniško pogodbo.

Medtem pa so se na predlog nekaterih delavcev, ki so včlanjeni v FIOM, zbrali delavci mehaničnih delavnic v ladjedelnici, ki so izrazili svojo solidarnost s stavkajočimi. Svojo moralno podporo pa so obljubili tudi drugi delavci.

Tudi v Krminu bodo zgradili poslopje državnih nameščencev

Tudi v Krminu bodo morda že v bližnjih dneh pričeli z gradnjo poslopja za državne nameščence (INCIS). Trenutno so odobrili samo načrte, ki predvidevajo prostore za 12 družin. Verjetno bodo imeli pri razdelitvi stanovanj prednost podoficirji tamkajšnje vojaške komande.

Film za kmetovalce

V nedeljo, 8. t. m. bodo na sedežu Zveze poljedelcev v Ul. Roma 16 v Gorici predvajali dokumentarni film o kmetijstvu (moderno vrtnarstvo), koloradski hrošč, pomladansko in poletno sadjarstvo). Vstop je prost.

Pa če bi zmagali oni...?

CAR EMIN

Še nam v ušesih zvenijo gesla, ki jih je tedanja Mussolinijeva Italija pošiljala v svet: — Malta — Nizza — Tunis — Džibuti! Sedaj se vse močneje sliši nov zvon: Trieste! Nekoliko časa ga pustijo, da visi mirno, dokler ne pride od nekod nova konjunktura in zopet zveni skozi vse zvonike Italije koncert vseh mogočnih not.

Tako tudi pred kratkim. Na političnem obzorju so prišli skoraj istočasno do izraza trije večji ali manjši dogodki: sestanek Sforze s francoskimi ministri v San Remu, obisk De Gasperija in Sforze v Londonu in končno sestanek namestnikov štirih velikih.

Vse to kakor nalašč, da se — kdo ve kolikokrat že — zopet sproži vprašanje Trsta in cone B, tripartitne note in enostranske izjave sovjetskega opolnomočenca. In tako: San Remo, London in Pariz — tri možnosti, da se Trst in cona B zvlečejo z mrtve točke. Potrebno bi še bilo, da se naročijo bobni in piščalke, da se pripravi teren za gosposka pogajanja, od katerih bo — po prepričanju združenih šovinističnih množic — odvisna dokončna odločitev vrnitve Trsta, cone B, itd. Italiji.

In vekanje je začelo. V njej sodelujejo vsi, od Orlanda do Lucifera, od Grazianija do Pajette, od škofa Santina do Togliattija, od Nennija do paradoksalnega Umberta Calosa, čigar paradoksi pa čeprav včasih navidezne nesmiselnosti, včasih le niso tako navidezni ... In glej jih: vsi pod eno streho, tisti, ki dihajo z dihom Stalina in tisti, ki še vedno, več ali manj odkrito, prisegajo na spomin «blagopokojnega» duceja.

Toda ne sme se prezreti dejstvo, da so ravno v času tega oglušujočega vekanja v nekaterih osvobojenih krajih Jugoslavije opcije, od katerih bi se dalo nekaj uloviti in iz česar bi se dal napraviti kapital za mračne kominformistične in fašistične cilje. Tako se od časa do časa pojavljajo vesti, ki jih širijo večinoma italijanske radijske postaje, ki bi hotele prodreti v srca omahljivcev in slabičev na tej strani meje in jim vcepiti psihozo, nabito z vojno paniko ter v njih vzbuditi dezerterski nagon, ki bi jih nekega dne dovedel do tega, da bi pobegnili in si poiskali v tujih deželah svoj bajeslovni zlati Eldorado.

Združeni italijanski kričači vedo, da oni strahopetci ne bodo na svojem begu naleteli na nobeno deželo, kjer se cedita mleko in med. Ne, tukaj je po sredi tisti «sacro egoismo», ki je globoko ukoreninjen v njihovem iredentizmu, v njihovem nepoboljšljivem apetitu za tujo lastnino, posebno pa po naših ozemljih. To je, kar v teh kombinacijah vodi italijanske fašiste vseh barv. Vendar, prišel je čas, ko lahko tudi mi rečemo, e signori! računi, zgrešeni, čeprav zelo komodni, posebno za tiste, ki so že zdavna navajeni, da dobijo svoje «zmage» pri zeleni mizi — a vemo tudi kako.

Vendar je nekaj, kar je v tej kampanji prišlo do izraza v povečani meri: tisti šaljiv ton, s katerim nas obkladajo sedaj v Moskvi, drugič v drugih glavnih mestih, a največ seveda v Italiji. Če jih poslušamo, tedaj se nam zdi, da smo se mi nekega aprilskega dne 1941 l. v Jugoslaviji vzdignili in odmarširali preko Soče, da bi miroljubnim fašistom odvzeli njihove «sacre terre» njihove «posvečene kraje» Ma — signori! — per carità — ne tako! Stvari so se — vi to dobro veste — odigrale nekoliko drugače. Vi ste brez vsakega opravičljivega vzroka, celo brez napoved vojne — vdrli v Jugoslavijo da po že v naprej določenem načrtu prigrabite še več naše zemlje, da zasužnjite nove stotisoče našega homogenega naroda. To pa, da ste na vašem roparskem pohodu morali kapitulirati, je zasluga naše ljudske vojske, ki se znala vražje braniti, če jo ne kdo izzove. Ona zbira in osvobaja, kar je nekdaj bilo naše in kar mora ostati naše. Resnica, diplomatska bitka v Parizu nam ni prinesla vsega, za kar imamo pravico in zaradi česar smo primorani, da stiskamo zobe. In stiskali smo jih samo zaradi miru. Da, tako je bilo, pa nismo niti grajali niti vekali, kakor delate vi, o signori!

Poglejmo še drugo plat. Pa če bi oni zmagali? Tisti, ki sedaj proti nam rovarijo in to nekako užaljeno, jezno, kakor da bi mi njih mučenike napadli, a ne oni nas! Odgovor na to vprašanje so dali oni sami sto in sto krat v samem začetku vojne. Kdo se ne spominja tiste dučejeve izjave v senatu o neizbežnem, skorajšnjem razseljevanju naših ljudi v obmejnih krajih? Reški prefek Testa je v smislu te izjave že pripravljal vse potrebno in so se po mestu širile govorice, da so že pripravljeni seznami ljudi, ki bodo morali oditi v Afriko. V oktobru istega leta, po Hitlerjevi izjavi, da je Rusija že likvidirana, je imperialistični apetit Mussolinijeve Italije vsak dan bolj rastel in z njim besne pretnje proti našemu življu. Ta psihoza je prišla do viška posebno v začetku 1942. leta, ko se porazi zaveznikov v Rusiji, Libiji in na Pacifiku niso več niti beležili. To je bilo v dneh, ko je že londonski «Economist» pisal, da je Anglija izgubila vojno. Italijanski imperialisti so še močneje zavreščali in zahtevali od Anglije, da se pripravi na predajo — «alla resa!». V tem so tudi naši kraji, ki so jih okupirali, dobili svoj službeni naslov. «Territorii annessi» — anektirani — a komendator dr. Stupar naziv: «intendente del Fiumano e della Kupa». Popolnoma v Napoleonskem stilu. V tem stilu tudi veliki projekti one dobe. Med drugim: štiritirna železnica Rim-Trst-Berlin-Vladivostok, nebotični krematoriji za iztrebljanje slovanske rase, itd. Kar se pa tiče teritorialnih sprememb je v proučevanje prišla vsa zemeljska krogla. O tutto il mondo o — morte! Samo Japonska naj seže preko Indijskega oceana osi v roko, pa bo globus dobil novo fašistično fiziognomijo. In še se je govorilo: kadar se bo delil ta planetni plen, bo dobila, razume se, Italija svoj levji delež. In to s pravico: kdo je Hitlerju v času, ko so ga še smatrali za soboslikarja, dajal pomoč in potuho? Mussolini vendar in z njim vsa njegova «giovinezza», cvet cvetja domovine. A chi il mondo? A noi — so trobili okoli ne samo danuncijevci, temveč tudi filozofi a la Gentile, književniki a la Ojetti e — tutti quanti. Pravilno je torej, da na položaj Anglije pride Italija, kakor gospodarica morja in kakor arbiter sveta.

Razbiti je treba samo še preklete «ribelle» po jugoslovanskih planinah in po Balkanu razkropljene sile vreči na Angleže! Ko se bo to zgodilo: tremate o Angleži, drhtite tudi vi narodi Jugoslavije, kajti ni več daleč dan, ko bo vrag prišel po svoje!

Ta dan se je zdel že dovolj blizu, ker je medtem neki nemški general napisal: — Konec! Vojna je sijajno dobljena! In zares: v Italiji se je na ta račun izvajala likvidacija, pa čeprav samo na papirju in vse močneje so se slišala imena Nizza, Tunis, Džibuti! In seveda, Malta!

Ali je bilo tako? Tako je bilo. Toda mi se tega ne bi več spominjali, če nam ne bi njihova sedanja kampanja prinesla pred oči pošast strašnega vprašanja: Kaj bi bilo z nami, če bi usoda fašistom dopustila, da bi uresničili svoje mračne utopije, ki so si jih postavili za cilj, nam pa v pogubo? Čeprav so italijanske desnice in levice po žlomu fašistične osnove izpremenile v marsičem svojo dlako, jim je narava ostala ista. Še ko so bila v Parizu mirovna pogajanja, so italijanski šovinisti v krajih, kjer živijo Slovenci, sadistično in surovo postopali z njimi. Sedaj pa skrajno razdraženi nestrpno pričakujejo čas, da bi se dokopali do jugoslovanske cone STO in da bi se s staro mržnjo vrgli na naš miroljubni narod in ga zatirali, kakor pač to oni znajo.

Da, toda preden bi se to moglo zgoditi, bomo tudi mi povedali kakšno svojo. Sissignori!

«RAZMAH KNJIŽEVNIŠTVA IN PROSVETLJENJE SRBSKEGA NARODA» PRVO NAČELO MATICE

MATICA SRPSKA

praznuje 125-letnico obstoja

Niti v času najhujšega preganjanja, niso ljudje okoli Matice klonili - Iz Budimpešte v Novi Sad - Delovanje po prvi svetovni vojni - Znanstveno raziskovalna dejavnost Srbske Matice po osvoboditvi in njeni uspehi v današnji dobi

Vojvodina je že od nekdaj privabljala ljudi. Ta plodna ravan, z mastno črno zemljo, z obilico vode in ugodnimi podnebnimi prilikami, je naravnost klicala pridne roke ljudi, željnih boljšega življenja. In tako so se v to pokrajino vseljevali Nemci z daljnega severa, Slovaki, posebno pa Srbi. Toda Vojvodina je bila v sestavu avstro-ogrske monarhije, v delu, v katerem je gospodarila Pešta. Zato so nad Vojvodino vladali madžarski gospodje, ki so bahavo zatrjevali, da je to samo njihova zemlja. In da bi laže vladali nad deželo, so se držali starega pravila: pustiti ljudstvo v temi. Zato nas ne preseneča, če v začetku preteklega stoletja Srbi v Vojvodini nimajo svojih šol, ne svojih učiteljev, da vlada med njimi zaostalost, da čut nacionalne zavesti sploh ni razvit in da je med njimi težko najti pismenega, kaj šele izobraženega človeka. Skratka: Srbi v Vojvodini so samo preprosti kmetje, garači, zaostali državljani velike monarhije.

Toda v tretjem desetletju preteklega stoletja se tudi vojvodinski Srbi začno prebujati. 1826. leta so se v Budimpešti sestali nekateri zavednejši Srbi. Iniciator sestanka je bil Jovan Hadžić, podpiralo pa ga je šest bogatih srbskih trgovcev iz Pešte. Vsi so dobro poznali življenje srbskega ljudstva v Vojvodini. Nevarnost, da Srbi utonejo v tuji državi, izpostavljeni hudemu raznarodovalnemu pritisku Pešte in Dunaja, je velika. Soglasni so v tem, da je treba zato ljudstvo prosvetiti, treba ga je šolati, izobraziti, mu utrditi narodnostno zavest in mu vzbuditi misel na pravico do lastne politične neodvisnosti. Jovan Hadžič in njegovi tovariši so se zato odločili, da ustanove kulturno-prosvetno združenje, ki naj izvede vse te naloge.

Tako je bila ustanovljena Srbska Matica. O njenih nalogah takole govore prva pravila tega prostovoljnega prosvetnega združenja Srbov: «...razprestranjenje književstva i prosveštenje naroda srpskog. Da se knjige rukopisne srpske na svet izdaju i rasprostranjuju». Izdajanje knjig, pospeševanje književnosti in odpravljanje kulturne zaostalosti srbskega ljudstva v avstro-ogrski monarhiji, to so torej osnovne naloge, ki si jih je Srbska Matica zadala ob ustanovitvi.

Te naloge začne Srbska Matica izpolnjevati takoj in njeno prvo delo je izdaja letopisa, ki predstavlja knjigo, namenjeno pouku in razvedrilu najširših slojev srbskega življa. Razen tega pa še skoro vsako leto izda po eno knjigo. Toda časi so težki. Vse do leta 1837 nima Matica od madžarskih oblasti dovoljenja za svoje delo. Sicer ne deluje kot neko tajno združenje, vendar je primorana vsako svojo publikacijo dati v predhodno cenzuro.

Posebno po marčni revoluciji 1848. leta je pritisk vsak dan hujši. Bachov absolutizem seveda ne more pustiti Srbske Matice vnemar. Zato potrebuje ta za vsako sejo, za vsako skupščino, sploh za vsako delovanje, posebno policijsko dovoljenje. Da je to, če je le mogoče odklonilno, si ni težko misliti. In da predstavlja to ogromno oviro pri delu Matice, je tudi jasno. Kljub temu Matica deluje naprej. Izdaja letopis, izdaja knjige, podpira študente. Toda ves čas se mora trdo boriti za svoj obstanek. Kljub vsemu nadzoru, ji oblasti le ne zaupajo. Matica, to je nevarna ustanova, ki nam utegne pobuniti Srbe, razmišljajo na dunajski policijski direkciji. In tako sestavijo policijskemu ministru poročilo, v katerem predlagajo, da se Srbska Matica razpusti. Matica se sicer pazi, pravi poročilo, da bi vnašala med vojvodinske Srbe duha srbske politike. Toda njeno delo v času revolucije ni bilo tako. In tudi sedaj Srbska Matica ni opustila svoje srbske politike, temveč jo je samo za nekaj časa odložila in skrila pod plašč knjižnega dela. Zato jo je vsekakor treba razpustiti.

Toda kljub tej zahtevi je Matica ostala in nadalje razvijala svoje delo. Naloge so se večale, izboljšalo se je tudi njeno materialno stanje. Mnogi srbski rodoljubi so začeli Matici zapuščati svoja premoženja. Eden takih, Sava Tekelija je posebno znan, kajti v njegovi hiši si je Matica uredila svoj sedež.

Leta 1851 začne vodstvo Matice razmišljati o tem, da se preseli v domovino. Število v Pešti zaposlenih Srbov se je zmanjšalo, pa tudi Novi Sad se je toliko razvil, da je lahko postal središče vojvodinskih Srbov. Dolgo je sicer trajalo, da se je ta zamisel izvedla, a v novem okolju in z združitvijo vseh srbskih izobražencev je Matica lahko pričela odločno borbo proti vsem poskusom Dunaja in Pešte. Srbski general Stratimirovič je orodje v rokah cesarsko-kraljeve oblasti. Tudi poznani baron Majtenjia, skuša oslabiti Matico. Tudi odredba madžarskega prosvetnega ministra, s katero zahteva povratek Matice v Pešto, je zaman. Matica je sicer izgubila precej svojega premoženja, toda iz vseh sporov in spopadov je izšla kot zmagovalec, notranje okrepljena, trdno povezana z ljudstvom in še trdneje odločena izpolnjevati svoj program.

Tako je Matica uspešno opravljala svoje delo do prve svetovne vojne in razvijala svoje delovanje v glavnem v dveh smereh: redno je izdajala letopis, nudila pomoč književnikom z izdajanjem njihovih del ter podpirala siromašne dijake s štipendijami. Vse to njeno delo je bilo izredno velikega pomena na napredek kulturnega življenja in okrepitev politične zavesti vojvodinskih Srbov. V času med dvema vojnama je v spremenjenih prilikah in v novi državi Srbska Matica podpirala vsako delovanje, ki je imelo za namen doseči napredek kulture in prosvete. Reorganizirana je bila v osrednje-kulturno združenje, ki si je zadalo vsestransko proučevati Vojvodino, podpirati osnovanje čitalnic in knjižnic, organizirati predavanja in najrazličnejše prosvetne tečaje, izdajati znanstvena in leposlovna dela, prirejati umetnostne razstave in podobno. V tem smislu je Matica delovala do 1941, ko je vojna za štiri leta prekinila vsako njeno delo.

Povsem nove naloge pripadajo Srbski Matici po osvoboditvi. Nobene bojazni, da bi Matica ne imela več nobenih nalog. Nasprotno, naloge so velike, še mnogo večje in zahtevnejše kot nekdaj. Upravno in trgovsko delo res ne pristoji več taki ustanovi kot je Matica. Vse tako delo zato po reorganizaciji odpade. Razen dela na knjižnem področju usmeri vse svoje delo v znanstveno-raziskovalno dejavnost. Toda v vseh sektorjih dela je posla obilo.

Srbska Matica poseduje veliko slik, ki jih je dobila od svojih dobrotnikov ali nakupila, da podpre umetnike. Vse te slike so desetletja in desetletja krasile prostore Matice. Bile so mrtve, kajti služile so samo kot okras in spadale k inventarju tako kot ostala oprema. Danes je drugače. Ideja galerije je bila od vseh z navdušenjem sprejeta. Tako je Matica osnovala iz svojih zbirk galerijo slik, galerijo ki se bo preuredila v reprezentativno kulturno ustanovo srbskega slikarstva. Galerija ima že sedaj pomen, ki presega okvir pokrajine, s časom pa se bo razvila med najbogatejše zbirke likovne umetnosti v vsej državi. Samo lani je galerija nakupila za milijon dinarjev novih slik, med njimi dela Katarine Ivekovič, Konstantina Danila, Jovana Izailoviča in drugih srbskih upodabljajočih umetnikov.

Posebno težišče dela Srbske Matice je organiziranje znanstvenega delovanja. Danes razvija Matica široko znanstveno delo, pri čemer se opira na stevilen krog sodelavcev, ki jih je zbrala v kratkem času. Ne samo iz Vojvodine, temveč tudi iz Srbije in drugih pokrajin Jugoslavije je privabila v Novi Sad vrsto zgodovinarjev, prevajalcev, lektorjev in drugih kulturnih sodelavcev. Tako je znanstveno delo Matice danes široko razvito. Sekcija za prirodoslovne vede je raziskala fruškogorske gozdove in Delibatsko puščo, arheološka ekipa že tri leta vodi arheološka odkopavanja, znanstveni oddelek pa je poleg Znanstvenega zbornika Srbske Matice izdal že več znanstvenih del. Dušanov zakonik, delo o vršačkih planinah, razprava o Tračku — konjeniku v običajih in verah balkanskih narodov, to so samo ena izmed številnih znanstvenih publikacij. Delo Srbske Matice ima torej v današnjem času široke perspektive.

To je bila v kratkih potezah razvojna pot Srbske Matice, njena borba za obstoj v preteklosti in njen razmah v sedanjosti. Srbska Matica je izpolnjujoč naloge, ki so jih pred njo postavili njeni osnovatelji, dočakala tudi čas, ko je kultura postala last ljudstva in so ostvarjeni oni cilji, za katere se je Matica skozi vsa leta svojega obstoja borila, prepuščena ozkemu krogu ljudi, ki so pod hudimi pogoji krčili pot zmagi kulture in znanosti.

Ročni televizijski aparat

Poglejte, kako je napredovala znanost. Na sliki vidite «žepno» izdajo televizijskega oddajnika, izdelanega v ameriških tovarnah v Princetonu. Kamera ima v ozadju mikrofon in prenosljiv oddajnik, s katerim pošilja sliko in zvok na razdaljo ene milje

«GOLOBI MIRU» in najnovejši «FRANCOSKI REALIZEM»

Nešteto je dokazov, kako je sovjetski revizionizem vpregel tudi likovno umetnost v poveličevanje nezmotljivosti in modrosti birokratske kaste. Poveličujoče podobe «Velikega Stalina» v tisočih in tisočih variantah, ta sovjetski ikonoklazem, propagandistične hvalnice vsakdanje sovjetske politike «miru», «sreče» in «razcveta» sovjetske dežele in vodstva — to je tisti čudodelni «socialistični realizem», ki ga gerasimovski «kulturtregerji» tako vneto izvažajo.

Seveda taka okostenela, slabokrvna umetnost duši vsako ustvarjalno umetniško silo, vsako resnico in je verna služabnica pragmatične propagande in politike. Kako francosko kominformistično vodstvo hlapčevsko in papagajsko posnema vzore — sicer v deželi z bogato, menda najbogatejšo kulturno in umetniško tradicijo — nam pove nedavno Pismo iz Pariza, ki ga je za «Lik», list za likovno umetnost ULUS, napisala Agnèse Humbert, kustos Muzeja moderne umetnosti v Parizu in udeleženka lanskih «Poletnih sestankov» v Dubrovniku. Posnemamo zanimivo poglavje iz perečih dogodkov likovnega življenja sedanje Francije.

«Pred dnevi, konec januarja, je predaval abée Regame, eden izmed pristašev asiškega gibanja, član Muzejskega sveta Francije — splošno znani mož prodornega duha. Ni okleval z izjavo, da je izšla «umetnost Hitlerja, Moskve in Vatikana iz iste reakcionarne estetike. Lahko si mislimo, kaj pomeni taka izjava, zlasti če jo da dominikanec. Ni pretirano, če rečemo, da je odjeknila ugodno.

Ob istem času organizira Komunistična partija Francije v eni naših najboljših galerij razstavo Andréa Fougerona, ki je aktivni kominformist. Ta mladi slikar je l. 1945 veliko obetal. Res je, da je v tem času njegova umetnost kazala vplive naših velikih romanskih mojstrov freske, pa tudi Picassoja, toda mlad slikar ima pravico učiti se pri svojih prednikih. Nato pa je navdihnjen s kominformizmom naglo opuščal iskanje lastne poti in začel posnemati obrt najslabšega fotografa ter postavil ta svoj «novi francoski realizem» v službo našega delavskega razreda. Dejansko je naše delavce osramotil, kajti s tako kričečo slikanico, z ilustracijo takšnih sentimentalno neumnih tem, bo samo ogorčil slehernega delavca, ki se zaveda svojega dostojanstva. Fougeron je razstavljal pod geslom «Rudnik in rudarji» in — poleg ostalih cmeravih motivov — ste lahko videli na primer, kako delavec domači golobe (miru), kako delavec, vojni invalid, počiva pod očetovskim pogledom zidne slike Thoreza, ki se smehlja, itd., da ne naštevam več. Dan za dnem je naše kominformovsko glasilo «Humanité» pozivalo svoje čitatelje, naj obiščejo razstavo, ki nas, po njihovem mnenju, osrečuje, kajti priče smo obnove francoske umetnosti. V resnici pa — in to je na dlani — gre tu samo za najbolj plitko posnemanje najrevnejših sovjetskih stvaritev. To je tem bolj žalostno, ker gre za nadarjenega umetnika»....

Ob zaključku govori Humbertova še o drugi zanimivi pariški razstavi «SLIKARJI — PRIČE SVOJEGA ČASA», ki kaže, da je «sleherni izmed razstavljajočih ohranil svoj osebni način izražanja, da sleherni na svojstven način tolmači življenje svojega časa». O teh lastnostih pri kominformistični umetnosti seveda ne moremo govoriti, še manj pa pri taki, ki ima v programu poveličevati zamaskirano in lažno «miroljubnost» Kremlja in njegovih poslušnih hlapcev.

—t

Nov prekop na Holandskem

Na sliki imamo prekop Til Ren. Zapornice, ki jih vidimo, so potrebne za dviganje in spuščanje ladij. Ta prekop bo največji v Evropi.

SEM BENELLI:

Pajek

(Skupina R. Riccija v «Verdiju»)

V torek zvečer je hotel Renzo Ricci s svojo skupino počastiti spomin italijanskega književnika Sema Benellija. Brez česar koli, kar bi posebej opozarjalo, da gre za «spominsko» predstavo, je s svojo skupino odigral Benellijevega «Pajka».

Že ne več najbolj mlad grof, ki je svoje premoženje že skoraj zapravil, se poroči s hčerko industrijca, ki je na dvomljiv način prišel do svojega bogastva. Že pred zakonom razodene grof bodočemu tastu, da po zdravnikovi ugotovitvi ne bo mogel imeti potomstva. Svojemu «polbratu» nezakonskemu sinu svojega očeta pa odkrije še to, da sam niti ni sin «svojega» očeta, temveč nekega napoletanskega jurista. (Sedaj so že vsi umrli: mati, «oče» in oče.) Pri vsem tem pripovedovanju spoznamo v grofu napol cinika, ki malone zasmehuje vse okrog sebe, ljudi in njihova dejanja in dognanja. Važno je le, da živiš in ravnaš v skladu z zakonom; a pri tem že kaže tudi absurde zakonitosti.

Njegova žena športnica, ki pri njem verjetno za svoje želje ni našla še kaj razen grofovskega naslova, se kmalu bolje razume z grofovim «polbratom». Grofu to ne ostane skrito. Ko žena zanosi, postavi grof «polbrat» na jasno: delal si v mojem vrtu, delal si zame, sad bo moj, kajti hišni gospodar sem jaz; takšen je pač zakon. In ko pokliče grof ženo in tasta ter še ženi razodene, da prav zaprav ne more imeti potomstva, mora v sosedni sobi skriti «polbrat» slišati, kako žena zatrjuje — potem ko spričo dokazov razmerja ni mogla več utajiti, — da je bilo vse le zato, da bi možu ustregla. Zakon, ljubezen — vse je le poslovna zadeva. «Polbratu» tako dokaže, da bi bilo kakršnokoli njegovo prizadevanje za priznanje očetovstva brezuspešno; odide naj v Ameriko in naj bo brez skrbi: otrok bo v dobrih rokah.

Benelliju ni bil glavni niti edini namen ne cinizem ne zasmeh ne norčevanje. Grof je sicer takšen, a v njem je vendar tudi mnogo melanholije, žalosti, da ni drugačen, da je le pajek, ki preži na svojo okolico, — potem ko ni mogel biti pojoči slavček.

Ricci se je s svojim grofom ponovno pokazal mojstra, čeprav bi si želeli včasih nekoliko jasnejšega izgovora. Eva Magni se je lepo «prelevila» iz vihrave športnice v «normalno» žensko. Toda če je med prvim in drugo že znatna stopnja v igranju, pa loči ostale cel prepad. V igri industrijca in «polbrata» (Tino Bianchi in Roberto Picchi) ni bilo opaziti niti kakih prvin igralskega znanja, še manj pa kakršnih koli osnov za predstavljanje oseb, ki bi jih naj igralca pokazala. Za spoznanje boljša je bila Anty Ramazzini. — Občinstva je bilo za polovico gledališča.

ro

NOVE KNJIGE

PREJELI SMO

letošnjo tretjo številko revije «Novi Svet», s sledečo vsebino: Pavel Golia: F. S. Finžgarju ob osemdesetletnici; Janez Gradišnik: Lojzka; Asta Znidarčič: Večna neznanka; Lili Novy: Prešlo je vse; Tit Vidmar: Pesem o dežju; Anton Ocvirk: Novi pogledi na pesniški stil; Branko Žužek: Misli; Branko Žužek: Slovo; Marička Žnidaršič: Prednočje; Asta Znidarčič: Renče; Ferdo Kozak: Naskok na Atesso.

V rubrikah Kritika, Naši problemi, Gledališče in Kronika so članki: Leon Žlebnik: Svojevrsten dokument partizanstva! Mitja Mejak: Izvirna mladinska proza v 1950. letu; Lojze Ude: Roman o Koroški; Vladimir Kralj: Garcia Lorca: Don: Bernarde Albe; Božidar Borko: O spisu Curzia Malaparte «La Pelle».

Prvi pogled v svet

DRUGA ŠTEVILKA „RAZGLEDOV“

De Tuoni o upodabljajoči umetnosti in modernem racionalizmu

V drugi številki letošnjega letnika «Razgledov» prevladujejo razprave in informativni članki pred leposlovjem. Danilo Lokar je pričel objavljati «Leto osemnajsto», v katerem nas povede v Furlanijo v času pred koncem druge svetovne vojne. Delo se bo nadaljevalo, vendar že ta prvi del človeka močno pritegne. Pisatelj, ki črpa iz svojih spominov kot vojaški zdravnik, nam lepo slika dogajanje v deželi, ki jo izmed nas skoraj vsi več ali manj poznamo in za katero vemo, da je v glavnem še danes malone vse tako kot leta osemnajstega.

Od štirih pesniških prispevkov pripadajo trije pesnicam Mariji Rus (Noč ob morju), Ludoviki Kalan (Jaz vem) in Gemi Hafner (Slovo) ter eden Mihi Klinarju (Pomlad ob morju). Dejali bi, da sta zadnja dva močnejša od prvih dveh.

Fran Sijanec je objavil daljši odlomek iz monografije o slikarju Albertu Sirku, ki jo pripravlja in za katero upamo, da jo bomo kmalu dobili v knjižni obliki. Sodba o celotnem delu bo lažja.

Vrednost te številke močno dviga razprava «Upodabljajoča umetnost in moderni racionalizem», ki jo je napisal Dario de Tuoni. «Nemoč moderne sholastike pri svojih raziskavah nikoli noče uporabiti metode dialektičnega materializma, ki more edina prinesti nekoliko svetlobe v pretresanje tako zapletenih problemov», pravi avtor, ki nadalje ugotavlja, da po nauku dialektične metode «v nasprotju z domnevami večine — stremljenj, gibanj, tako imenovanih slikarskih šol v naravi ni in da niso posledica naključja ali samovolje. Pojavljajo se v zgodovini ob določeni obliki življenja in mišljenja, ki izvira iz ekonomskih in družbenih razlogov, četudi takšni razlogi delujejo posredno, četudi jih je težko slediti v navideznem individualizmu posameznih umetnikov». De Tuoni se zaveda, «da osnovne zakonitosti dialektičnega materializma z vso silo bijejo ob našo tradicionalno estetiko in da v ušesih večine odmevajo kaj neprijetno». (Za Trst in sredino, v kateri avtor živi in dela, je ta ugotovitev točna).

Ko je povzel te osnovne zakonitosti v tri stavke, — namreč: 1. Umetnost je pojav transcedentalnega značaja, 2. Umetnost izhaja iz praktičnih potreb, 3. Razvoj umetnosti se podreja zakonitostim ekonomske produkcije — skuša de Tuoni ugotoviti, ali velja tretja točka za srednjeveško ali statično, renesančno ali dinamično in moderno ali racionalistično fazo v zgodovini umetnosti (medtem ko je pustil ob strani prvi dve od navedenih treh točk in je prešel naravnost na dobo po klasični grško-rimski dobi).

De Tuoni navaja kot osnovno zmoto v zgodovini umetnosti prav dejstvo, da v svojih sodbah ne upošteva ekonomskih in družbenih okoliščin v posameznih fazah in razen tega izhaja od estetskih kriterijev, ki segajo h kriterijem renesance. Tako srednjeveški umetnosti ne morejo dati sprejemljive razlage in imajo srednjeveške slikarje za naivneže in primitivce. «S takšnimi kriteriji», pravi avtor, «se lotevajo tudi sodobne umetnosti, pri čemer mujno zahajajo v morje protislovij in nerazumevanja, tako da jo nazadnje krstijo za dekadentno. Če pa gledamo s stališča dialektičnega materializma», nadaljuje de Tuoni, «v resnici srednjeveški umetniki niso primitivci in sodobni ne dekadentje. Dozdevajo se takšni samo zato, ker naša sodba ni strogo dialektična, marveč jo zatemnjujejo in iztirajo estetske zahteve renesanse, ki jih še kar naprej uporabljamo kot preizkusni kamen, bodisi da raziskujemo statičnega duha srednjega veka ali pa racionalističnega duha v svobodni umetnosti».

Ko je na kratko apliciral svoje ugotovitve na umetnost srednjega veka in renesanse, poudarja nadalje, «da vpliva ekonomska industrijska revolucija, ki narekuje sedanji dobi potrebo po novem redu, slonečem na racionalnih osnovah tudi na umetnost, da poskuša racionalizirati tudi njo. Torej morajo biti tudi kriteriji estetskega preosnovanja drugačni od kriterijev renesanse, morajo upoštevati obliko sodobnega umetnostnega procesa.

To se pa v praksi ne dogaja», pravi de Tuoni. «Renesansa, ki je bila za umetnost doba velikega sijaja, še vedno slepi poglede s svojo močno svetlobo, še vedno izvaja svoj vpliv, četudi je zgodovinsko premagana. Ljudje bi kratko in malo hoteli videti v moderni umetnosti nadaljevanje renesančne umetnosti, radi bi imeli umetnost, ki bi zapustila svoj rodni ambient — to pa je nemogoče».

In iz tega sklepa avtor nadalje: «Zato v svoji sedanji obliki umetnost ni dekadentna, ne pomeni zatona nekega himeričnega lepotnega ideala, kakor mnogi mislijo, še manj pa pomeni nezmožnost, da bi ustvarjala, kar so ustvarjali že drugi in kar bi danes bilo anahronizem».

Upamo, da bo Dario de Tuoni še nadalje sodeloval pri «Razgledih».

Za osemdesetletnico Viktorja Cara Emina je napisal razpravo, v kateri kaže življenje in delo tega istrskega književnika in javnega delavca, Tone Batagelj (in ne Tone Potokar, kot je napačno navedeno v kazalu). Prav je, da je v «Razgledih» članek o človeku, ki nam je zaradi podobnih usod našega in njegovega ljudstva zelo blizu.

Karel Bačer objavlja sedem Gregorčičevih pisem, oziroma razglednic Ivanu Trinku — Zamejskemu. Monsignor Trinko je poslal Bačerju prepise teh pisem pred osmimi leti. Med temi dopisi sta tudi dve voščili v rimah.

Številko zaključujeta Vladimirja Bartola poročili o Gogoljevem «Revizorju» (peta premiera tržaškega SNG v sezoni 1950-51) in o razstavi Staneta Kregarja v Galeriji «Scorpione». Tukaj smo pa že pri Ahilovi peti naše revije. Stvar zahteva temeljite remedure; s ponatisi iz «Primorskega dnevnika» ni mogoče pri «Razgledih» rešiti vprašanja gledališke in druge kritike.

Tej številki je priložena tudi reprodukcija A. Cernigojeve slike — Boljunec.

Na splošno ne bi mogli reči, da revija popolnoma zadovoljuje, vendar je treba upoštevati, da je težko kje mesečna revija, ki bi se lahko vzdržala na višini brez sporadičnih padcev. Vsekakor pa zasluži pozornost in podporo vse naše javnosti.

ONDINA OTTA

Na sobotnem koncertu Glasbene Matice v Avditoriju bomo slišali tudi znano tržaško sopranistko Ondino Otto, ki bo pela samospeve jugoslovanskih skladateljev.

PRIMORSKI DNEVNIK

VREME Včeraj v četrtek ob 19. uri je bil zračni pritisk 761.4, toplota 14.7 (najvišja 16 in najnižja 10.6), vlaga 68 odst., nebo jasno, morje mirno, vidljivost 15 km, toplota morja 11.5. Za danes ne predvideva vremenska napoved nobene spremembe, le nebo bo morda malo bolj oblačno.

RADIO Najvažnejše današnje oddaje: **Radio Slovenija:** 13.15 Lahka orkestralna in solistična glasba; 23.30 Mozart: Simfonija št. 38 v D-duru. **Radio jug. cone Trsta:** 12.00 Dimitrij Žebre, Pavel Šivic in L. M. Škerjanc; 18.15 Zborovske pesmi raznih narodov. **Trst II.:** 19.15 Promenadni koncert; 22.30 Romance in serenade. **Trst I.:** 14.10 Igra Jehud Menuhin; 23.20 Plesna glasba.

Krvav incident
na izraelskem demilitariziranem področju

Sirijske čete streljale tudi na opazovalce OZN - Protest Tel Aviva pri Varnostnem svetu - Prva represalija Izraela

TEL AVIV, 5. — Med Sirijo in Izraelom je prišlo do novega krvavega incidenta na demilitariziranem področju pri Al Hammah. Izraelsko uradno poročilo o tem incidentu pravi, da so sirijske čete zasedle v torek vas Samra. Včeraj se je izraelska policija na dveh kamionih odpeljala proti tej vasi. Sirijci so streljali na oba kamiona, od katerih se je eden takoj vrnil z dvema ranjencema. Drugega pa so našli pozneje izraelski in sirijski predstavniki komisije za premirje. Na kamionu je bilo 7 mož ustreljenih, eden ranjen, eden pa je pogrešan.

Poročilo sirijskega vrhovnega stana pa pravi, da je 4. aprila ob 17. uri hotel neki izraelski oddelek oborožen s puškami, samokresi in avtomatskim orožjem, kljub intervenciji mednarodne komisije, ki ga je hotela zaman razorožiti, vdreti na demilitarizirano področje Al Hammah. Izraelski oddelek se ni hotel držati opozoril in je streljal na policijo in na neki prednji oddelek sirijske vojske. Temu je sledil krvavi spopad, ki se je zaključil s 7 mrtvimi, enim ranjencem in enim ujetnikom. Drugi člani oddelka so ušli. Poročilo sirijske vojske pravi, da je Sirija «že dolgo časa dokazovala svojo potrpežljivost kljub ponovnim napadalnim akcijam Izraela, vendar sedaj ne more odgovoriti na napade drugače, kot s silo».

Do incidenta je prišlo v trenutku, ko je zasedala sirijsko-izraelska komisija za premirje v Mahanayum, ob prisotnosti opazovalcev OZN. Po izraelskem poročilu predsednik komisije De Boissavy na tem zasedanju ni hotel zavzeti stališča in zahtevati preiskavo. De Boissavy je hotel, da bi se naprej razpravljalo o tekočih zadevah. Zato so izraelski delegati zapustili razpravno dvorano. Pozneje se le v toliko pogodili, da so šli člani sirijske komisije preko sirijskega ozemlja na kraj incidenta, izraelski pa bi šli preko demilitariziranega področja. Številni opazovalci OZN so se ponudili, da bodo spremljali obe delegaciji. Kljub temu, da so bili v izraelski skupini beli jeppi OZN, so Sirijci, zakopani v vasi, odprli ogenj nanje. Šele pozneje je izraelska delegacija stopila v stik na kraju samem s sirijsko delegacijo. Potem so skupno našli kamion z njegovim mrtvim tovorom.

Danes je vodja izraelske delegacije pri mešani komisiji za premirje, polk. Shaul Ramati, poslal noto vodji začasnega stana OZN, polkovniku De Ridderju, z naročilom, naj jo pošlje sirijski vladi. Nota pravi: «Izraelska delegacija ne bo sodelovala na nobeni konferenci s sirijsko delegacijo, dokler bodo sirijske sile streljale na opazovalce OZN in izraelsko policijo, ko opravlja svoje dolžnosti za obdržanje reda in varnosti na demilitariziranem področju».

Danes zjutraj se je takoj sestala izraelska vlada. Na vladni seji je poveljnik izraelskega glavnega stana, general Idain, predložil poročilo.

Po seji je izraelska vlada poslala Varnostnemu svetu pritožbo zaradi namerne invazije na izraelsko demilitarizirano področje pri Al Hammahu s strani sirijskih rednih vojaških in polvojaških sil. Izraelski dokument trdi, da so se pred štirimi meseci pričela dela za osušitev močvirja pri Heluhu, o čemer so bile obveščene sirijske oblasti, ki v prvem času niso kazale svojega nasprotovanja, in opazovalci OZN. Nota našteva sedem sirijskih kršitev sirijsko-izraelskega premirja, ki so se pričele 15. marca in se končale v torek z invazijo na Al Hammah.

Po zadnjih poročilih je 5 izraelskih letal bombardiralo danes pozno popoldne kraj Al Hammah na demilitariziranem področju v bližini jezera Tiberiade. Neki glasnik izraelske vlade je potrdil to vest in dejal, da je bila to represalija proti sirijski vojski in oboroženim Arabcem. Dodal je, da je akcija «imela uspeh».

Nenadni obisk poljskega primasa v Vatikanu

RIM, 5. — V Rim je prišel varšavski nadškof in poljski primas monsignor Stefan Wyszynski. Prihod poljskega nadškofa je povzročil v Rimu tako presenečenje, da v začetku vesti sploh niso hoteli verjeti. Pripominjajo, da Wyszynski, ki je naslednik umrlega kardinala Hlonda, že od konca leta 1948 čaka na poljski potni list. Poljski cerkveni krogi o tem potovanju sploh niso bili obveščeni, tako, da je sedaj nastala cela vrsta hipotez o tem, zakaj so poljske oblasti tako nenadoma dovolile škofu, da obišče Vatikan. Kot je znano, je bil lanskega aprila sklenjen sporazum med vlado in poljskimi škofi; Vatikan tega sporazuma ni priznal. Škofje so kasneje protestirali, da se sporazum ne izvaja.

Nekateri postavljajo hipotezo, ki se zdi dokaj verjetna: gre za škofije na ozemlju, ki ga je po vojni Nemčija morala odstopiti Poljski in ki je še vedno sporno. Poljska vlada morda želi doseči pri Vatikanu imenovanje novih apostolskih administratorjev za te škofije, kar bi pomenilo priznanje de facto poljske suverenosti na tem ozemlju s strani Vatikana.

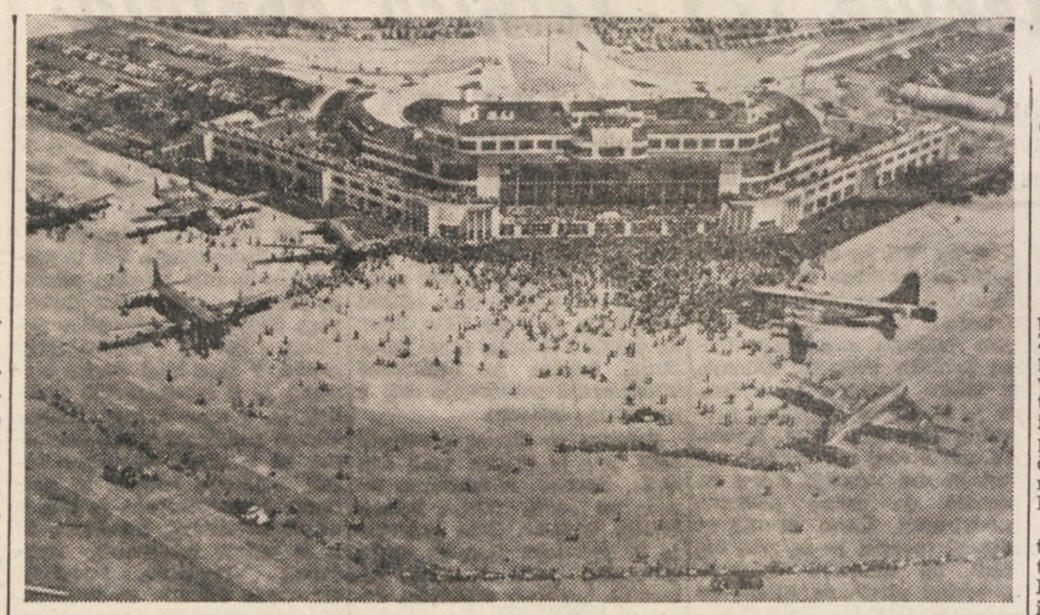

Tako se vidi iz ptičje perspektive moderno letališče Seattle-Tacoma, Bow Lake, ki so ga pred kratkim otvorili. Letališče je na pol pota med mestoma Seattle in Tacoma v zahodnem delu države Washington ob tihomorski obali. Stalo je 11 milijonov dolarjev in zavzema 372 ha površine. Glavno vzletišče, ki je sedaj dolgo 1.800 m, bodo podaljšali na 2.300 m.

Začetek posta Manilala Gandhija

DURBAN, 5. — Manilal Gandhi, sin Mahatme Gandhija je danes začel z napovedanim dvotedenskim postom v znak protesta proti zakonodaji Južnoafriške vlade, ki «je škodljiva neevropejskemu prebivalstvu vseh ras.

Manilal Gandhi, ki ima zdaj 58 let, bo v tem času užival samo slano vodo. Med postom bo živel normalno in sprejemal one, ki ga bodo prišli obiskat. Negovala ga bo žena Sushila s pomočjo njunih treh otrok.

Gandhijev sin je prišel v Južno Afriko, ko je bil star tri leta in stanuje v mestu Phoenix v Natalu, nedaleč od Durbana. Tamkajšnjo indijsko naselbino je ustanovil še njegov oče. Postil se bo proti zakonu, ki določa v južnoafriški zvezi ločene cone za razne rasne skupine.

Sovjetski ataše v Londonu okraden

LONDON, 5. — Neznan tat je preteklo noč vdrl v stanovanje sovjetskega vojaškega atašeja v Londonu, generalmajorja Razina. Odnesel je razne predmete manjše vrednosti. Scottland Yard je začel s preiskavo, vendar ne pripisuje tatvini nobenega političnega značaja. Tat je razbil ključavnico stanovanjskih vrat.

VELIKA NESREČA NA TISI

10 potnikov utonilo

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 5. — Med Sento in banatsko vasjo Sanad je prišlo na reki Tisi do velike nesreče. Čoln, ki je prevažal potnike z enega brega reke na drugega in v katerem je bilo 13 potnikov, se je prevrnil zaradi močnega vetra. Od trinajstih potnikov so se rešile samo tri žene, deset potnikov pa je utonilo.

R. R.

Novo čiščenje v diplomaciji ČSR

Veleposlanik ČSR v ZDA odstavljen - Verjetno tudi ista usoda za poslanika v Londonu in Parizu - Spet dve smrtni obsodbi v Bolgariji

PRAGA, 5. — Češkoslovaški poslaniki v Angliji, Franciji in ZDA, ki so sedaj v Pragi «na posvetovanjih», se ne bodo vrnili na njih mesta. To potrjujejo v Pragi zanesljivi viri in pravijo, da so ob prihodu pred šestimi tedni naleteli na čistko in da jih bodo verjetno nadomestili z osebami, ki jim Kremelj bolj zaupa.

Poslaniki so Vladimir Outrata, ki je sedaj uradno akreditiran v Washingtonu, Rudolf Bystrisky, poslanik v Londonu in Adolf Hoffmeister poslanik v Parizu. Na ta mesta jih je imenoval bivši zunanji minister ČSR, Vladimir Clementis, ki je sedaj v zaporu. Za te poslanike ne vedo, če so jih zaprli, vendar jih ni nihče videl, odkar so se uradno poslovili od angleškega, ameriškega in francoskega poslanika v Pragi. Tedaj — to je bilo pred tremi tedni — so vsi zagotovili svojim zahodnim kolegom, da se bodo v kratkem vrnili na svoja mesta.

Epuracija Bystriskega, Hoffmeisterja in Outrate je sledila kmalu po glasovih o aretaciji pomočnika za zunanje zadeve Arthurja Londona in odstranitvi ter morebitni aretaciji Jana Pateka, načelnika zahodnoevropskega oddelka na zunanjem ministrstvu ČSR.

Vse tri so poklicali v Prago istočasno s poslanikom ČSR v Indiji Bohumilom Kratochvilom, ki se pa ni hotel vrniti domov in je prosil za zatočišče v Angliji. Kmalu potem je sledil znani govor podpredsednika parlamenta ČSR Vaclava Davida, ki je izjavil, da bodo nadomestili češkoslovanske diplomate v tujini s politično zanesljivimi osebami.

Bystrisky, Outrata in Hoffmeister so preživeli vojna leta na Zahodu in so diplomati po poklicu. Po zadnjih vesteh je češkoslovaško veleposlaništvo v Washingtonu sporočilo, da se Outrata ne bo več vrnil v ZDA.

Carigrajski list «Vatam» je objavil izjavo češkoslovaškega vojaškega atašeja v Ankari, Emila Horyne, ki je pred kratkim zaprosil turške oblasti za zatočišče. V izjavi pojasnjuje, zakaj se ni hotel vrniti domov, in pravi med drugim: «Storil bom vse, kar je v moji moči, da bom pomagal osvoboditi svojo domovino in svoj narod, ki ju zdaj zatira, zasužnjuje in kolonizira Sovjetska zveza».

Iz Sofije pa poročajo, da so tam obsodili na smrt dva Bolgara z obtožbo, da sta bila ameriška in grška špijona. List «Otačestveni glas» pravi, da sta pripadala neki skupini, ki je delala po navodilih ameriškega poslaništva v Atenah in je imela na razpolago tudi orožje in propagandni material.

VITERBO, 5. — V bližni Civitacastellana se je prevrnil osebni avto s ceste in padel 15 m globoko v potok Fratta. Vsi trije potniki so se ubili.

KINO

V TRSTU

Rossetti. 16.00: «Krokodil na Piavi», Vili Vitale, F. Latimore.
Excelsior. «V vrtincu», Clark Gable, Vivien Leigh. — (Dve predstavi ob 15.30 in 20.30 (blagajna 14.30 in 19.30).
Nazionale. 16.00: «Nekončani ples», Margaret O'Brien, Cyd Charisse.
Arcobaleno. 14.30: «Bronasta koža», Maureen O' Hara, Macdonald Carey.
Fenice. 16.30: «Zaseda», R. Taylor, John Hodiak.
Filodrammatico. 16.00: Walt Disney: «Otok zaklada» in «Dolina bobrov».
Alabarda. 15.30: «Trije mušketirji», Lana Turner.
Armonia. 15.30: «V tem našem življenju», B. Davis, O. de Havilland.
Garibaldi. 14.30: «Vrag v telesu», Vera Ralson, John Carrol.
Ideale. 15,30: «Stara Kalifornija», B. Stanwick, R. Milland.
Impero. 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 «Razpotje», Raf Vallone, Charles Vanel.
Italia. 16.00: «Bombe na Varšavo», Ida Lupino, P. Henreid.
Kino ob morju. 15.10: «Dokumentarni sovjetski poljudno-znanstveni filmi.
Savona. 15.00: «Velika nagrada», Mickey Rooney, Elizabeth Taylor.
Viale. 15.30: «Angel med množico».
Vittorio Veneto. 16.00: «Vklenjene duše», M. Morgan, H. Videl.
Azzurro. 16.00: «Romeo in Julija», N. Shearer, L. Howard.
Belvedere. 16.00: «Argentinske noči», Don Ameche, B. Grable.
Marconi. 15.30: «Poljubil sem zvezdo».
Massimo. 16.00: «Potepuh v mrtvem mestu», R. Young.
Novo Cine. 16.00: «Nepriljemljivi 12», W. Chiari, S. Pampanini.
Odeon. 16.00: «K vragu slava», F. Tagliavini, M. Auer.
Radio. 15.30: «Fabiola».
Vittoria. 16.00: «Ljubezen brez obraza».
Venezia. «Pustolovščina v Brazilu».

V GORICI

Vittoria. 17.00: «Saga o Forsytih», E. Flynn in G. Garson.
Verdi. 17.00: «Newjorški pločniki», A. Gardner.
Centrale. 17.00: «Fu-Man-Cu - tajnost vzhoda», W. Royle.
Moderno. 17.00: «Nasvidenje», M. Lockwood.
Eden. 17.00: «Na morju blesti», L. Carillo.

RADIO

JUGOSLOVANSKE CONE TRSTA

Petek 6. aprila 1951.

Poročila v slovenščini ob 7.00, 13.00, 19.30, 23.05; v hrvaščini ob 18.45; v italijanščini ob 6.45, 12.45, 19.15 in 23.00.

6.30: Jutranja glasba do 7.30. 12.00: Dimitrij Žebre: Svobodi naproti - Pavel Šivic: Medjimurska - L. M. Škerjanc: Nokturno. 12.35: 10' tangov. 13.15: Koncert pianista Marijana Lipovška, nato lahka glasba. 13.50: Nova Jugoslavija. 14.00: Komorna oddaja del starejših hrvatskih skladateljev. 14.30: Pregled tiska (v ital. in slov.) 17.30: Politične aktualnosti (ital.) 17.40: Zabavna glasba. 18.00: Športni pregled (ital.) 18.15: Zborovske pesmi raznih narodov. 19.00: Glasbena medigra. 19.45: Sindikalna vprašanja (ital.) 20.00: Uganite kaj igramo (ital.) 20.30: Slušna igra (ital.) 21.30: Filmska glasba. 22.00: Ljudska univerza. 22.15: P. I. Čajkovski: Simfonija št. 2, nato lahka glasba. 23.15: Plesne melodije do 23.30.

TRST II.

Poročila ob 7.15, 12.45, 19.45 in 23.15.

7.30: Jutranja glasba do 8.30. 11.30: Za vsakega nekaj. 12.00: Koncert. Sodobna Anglija. 12.10: Glasba po znanih uvertur. 13.00: Glasba po željah. 14.00: Poročila. 14.15: Dnevni zaključek ni pregled tiska. 14.30: Zaključek opoldanske oddaje. 17.30: Plesna glasba. 18.00: Glas Amerike. 18.15: Čajkovski: Koncert št. 11. 18.45: Črnske duhovne pesmi. 19.00: Pogovor z ženo. 19.15: Promenadni koncert. 20.00: Operetna glasba. 20.30: Tržaški kulturni razgledi. 20.45: Lahka glasba. 21.00: Mojstri besede - John Knittel. 21.30: Beethoven: Simfonija št. 5 v c-molu. 22.02: Plesi in glasba raznih narodov. 22.30: Romance in serenade. 23.00: Glasba za orgle. 23.35: Polnočna glasba do 24.00.

TRST I.

Poročila ob 7.30, 13.00, 20.00 in 23.10.

7.15: Jutranja oddaja. 11.30: Solska oddaja. 12.00: Orkester Donadio. 12.20: Odlomki iz oper. 13.25: Stari motivi. 14.10: Igra Jehudi Menuhin. 18.00: Moderna glasba F. Ferrarija. 18.35: Sem ter tja po svetu. 21.00: Dva bojazljivca - Večer v operi. 22.50: Poje Nino Gu... va. 23.20: Plesna glasba.

Smrtna obsodba
za atomska vohuna v ZDA

NEW YORK, 5. — Zvezno sodišče ZDA je danes obsodilo na smrt atomska vohuna Julusa Rosenberga in njegovo ženo Ethel.

Zvezni sodnik Irving Kaufman je v sodbi odredil, da bo obsodba izvršena v tednu, ki se bo začel 21. maja. Sodišče ni specificiralo, na kak način bo obsodba izvršena, temveč je samo omenilo, da bo izvršena «v skladu z zakoni». Javni tožilec Irving Saypol je izjavil, da bosta obsojenca verjetno usmrčena na električnem stolu.

V obrazložitvi obsodbe je sodnik Kaufman dejal zakoncema Rosenberg, ki sta bila že med vojno spoznana za kriva špijonaže v korist ZSSR; «Menim, da je vajin zločin hujši od umora», in nato še: «Premišljen in krvoločen umor je nekaj neznatnega, če ga primerjamo z zločinom, ki sta ga zagrešila».

Tretji obtoženec na procesu, Morton Sobell, je bil obsojen na 30 let ječe.

Polovica človeštva je nepismena

LONDON, 5. — Generalni ravnatelj Unesca, Jaime Torres Bodet, je izjavil na seji angleškega odbora za Unesco, da več kot polovica svetovnega prebivalstva ne zna ne pisati ne čitati. Po podatkih statističnega urada OZN je na svetu danes 2.378.000.000 ljudi; od teh jih je več kot 1.200.000.000 nepismenih.

HAAG, 5. — Maršal Montgomery, namestnik poveljnika atlantskih čet, je danes odpotoval iz Holandske, kjer se je mudil dva dni, na Dansko.

ŠPORTNI DNEVNIK

Prva letošnja lestvica najboljših smučarjev

Da bi bila realnejša, manjka Kristijan Pravda ter morda tudi Mulej

ZURICH, 5. — Najvidnejši švicarski športni časopis, «Der Sport», je poveril svojemu smučarskemu uredniku, znanemu strokovnjaku, Karlu Erbu nalogo, da sestavi lestvico smučarjev in smučark, ki so se v letošnji sezoni najbolj odlikovali. Razpredelnico je sestavil na podlagi uspehov na največjih svetovnih smučarskih prireditvah:

Mednarodni teden v Garmish - Partenkirchenu, teden v Cortini, teden Mont Blanca, Holmenkollen Arlberg - Kandahar ter Lauberhorn (Švica).

Klasificiranim v slalomu, veleslalomu ter smuku je dodelil od prvega mesta navzdol po deset, devet, osem, sedem itd. točk, do desetega, ki je prejel eno samo.

Lestvica je v glavnem realna in dokaj pravilno ocenjuje vrednost posameznikov. Motilo bi nas mogoče le to, da sta na desetem in enajstem mestu dva precej neznana Švicarja, ki sta se plasirala tako visoko zahvaljujoč se verjetno dobremu mestu na tekmovanju v švicarskem Lauberhornu, ki v mednarodnem merilu ne pomeni mnogo. Vendar so to človeške napake; ker je lestvici sestavil Švicar, je pač razumljivo, da je hotel spraviti v javnost nekaj več Švicarjev, kot bi to bilo potrebno in obenem tudi švicarsko tekmovanje, ki ne zasluži bratenja s slavnimi imeni kot so Ga-Pa, Holmenkollen itd..

Zasluženo je prvo mesto Coloja, ki je pokazal tudi letos najstanovitnejšo formo, saj je bil na vseh tekmovanjih, na katerih je sodeloval vedno med prvimi, navadno drugi, tako da se ga je kar prijelo ime «l'eterno secondo» (večni drugi). Schneiderjevemu mestu ne bi oporekali, mimogrede bi se tu samo spomnili na drugega Avstrijca, ki bi po svoji kvaliteti tudi zaslužil mesto pri vrhu lestvice, vendar zaradi nestanovitnosti in smole, ki ga je spremljala, ne najdemo niti med prvimi petnajstimi. Mislimo na Kristijana Pravdo. Takoj za petnajstorico bi moral biti Jugoslovan Mulej, ki ne zaostaja za tekmovalci druge polovice te lestvice. Moramo se tudi spomniti, da on ni tekmoval ne v Holmenkollenu, niti na kandahaskem smuku, kaj šele v Lauberhornu, kjer bi povsod lahko prišel še do kakih točk, ki bi mu zadostovale za prostor pod soncem.

Moški:	točk
1) Zeno Colò (Italija)	56
2) O. Schneider (Av.)	55
3) James Couttet (Fr.)	52
4) Hans Senger (Av.)	51
6) Stein Eriksen (Norv.)	46
7) G. Schneider (Švica)	41
8) M. Sanglard (Fr.)	36
9) Eugenio Monti (It.)	27
10) Bernard Perren (Sv.)	22
11) Fredy Rubi (Sv.)	21
12) Stig Sollander (Šved.)	20
13) Henri Oreiller (Fr.)	19
14) Carlo Gartner (It.)	19
15) F. Grosjean (Sv.)	17
Ženske:	**točk**
1) Andrea Mead (ZDA)	49
2) Andree Tournier (Fr)	48
3) A. Schuh-Proxauf (Avstrija)	47
4) E. Mahringer (Av.)	46
5) J. Martel (Fr.)	46
6) S. Thomasson (Šved.)	45
7) H. Gaertner (Nem.)	37
8) L. Leismueller (Nem.)	36
9) Idly Walpoth (Sv.)	33
10) Edmee Abetel (Sv.)	28
11) Ida Schoepfer (Sv.)	26
12) Trude Klecker (Av.)	25

JAMES COUTTET VOZI SLALOM V HOLMEHOLLENU.

Italijani prispeli v Lizbono

LIZBONA, 5. — *Danes je prispela v naše mesto italijanska nogometna reprezentanca, ki bo igrala v nedeljo na Narodnem stadionu proti Portugalski.*

V Lizbono so odpotovali naslednji igralci: Casari, Sentimenti IV, Giovannini, Antonazzi, Silvestri, Tognon, Cervato, Annovazzi, Mari, Amadei, Boniperti, Cappello, Pandolfini, Gei in Burini.

LIZBONA, 5. — Danes je prispel v Lizbono Jules Rimet, predsednik mednarodne nogometne federacije. Na vprašanja nekaterih novinarjev je odgovoril, da «Turnirja prvakov», ki bi moral biti v juliju v Riu de Janeiru verjetno ne bo, ker so nastopile nove organizacijske težave.

* * *

HONG KONG, 5. — *Kitajski košarkarji so ugotovili, da bodo njihovi uspehi večji, ako bodo povzeli sovjetski način igranja. Do istega prepričanja so prišli tudi odbojkarji tega naroda. Ne samo v politiki torej, marveč že tudi v športu.*

* * *

NIZZA, 5. — *V prvem kolu finale teniškega turnirja v Nizzi, je Šved Sven Davidsson premagal 41-letnega Holandca Toda Hughana s 6:1, 6:4. Amerikanec Straight Clark je izločil nado švedskega tenisa, 19-letnega Stockemberga s 6:1, 6:2.*

Še 25 dni je do 1. maja

Nekdo zraven nas je dejal, da je lepo kot v pravljici. Modre, bele in rdeče rakete, ob katerih so pionirji, folkloristi in odrasli tekmovalci predvajali pred nami svoj program, so res ustvarili ta vtis...

Nastop mladink je bil nekaj posebnega. Ne samo, da so bile njih vaje lepe, okusno sestavljene. Izvajale so jih tako harmonično, «vse kot ena» bi dejali v treh besedah...

Ob prekrasni zeleni preprogi, obdani z zastavami, se je do popoldanskega nastopa nabralo toliko ljudi, da se niso mogli stisniti vsi na tribune...

(Iz časopisnih poročil o lanskem prvem maju).

IN TI DA BI TU MANJKAL? NE!

ŠAH

Na svetovnem mladinskem prvenstvu dva Jugoslovana

Mednarodna šahovska federacija (FIDE) je sklenila, da bo na svetovno prvenstvo mladincev, ki bo ob začetku poletja na škotskem mestu Birminghamu, povabila v primeru, da bo število udeležencev neparno, še enega Jugoslovana. Za ta turnir je bil prvotno določen od naših mojstrov samo Bora Ivkov, kajti Matanovič, Bertok in Fuderer so stari že več kot 18 let. Drugega predstavnika bodo izbrali na turnirju kandidatov.

Ameriška šahovska zveza je povabila internacionalnega mojstra Gligoriča na turnir, ki bo junija v New Yorku. Mojster bo moral vabilo odkloniti, ker se je že prijavil skupno z dr. Trifunovičem na turnir za Stautonov memorial, ki bo ob istem času v Angliji. Britanska šahovska zveza je obvestila jugoslovansko, da bo morda povabila na ta turnir še tretjega jugoslovanskega zastopnika.

Pustolovščine dobrega vojaka Švejka v svetovni vojni

JAROSLAV HAŠEK

II. DEL

123. PREVEDEL PROF. DR. FRAN BRADAČ ILUSTRIRAL DR. ROBERT HLAVATY

Ta je imel prej kazen za kaznijo in še kakšne kazni! Nič mu ni bilo, če je ukradel tovarišu poslednji novec, ko pa je prišel v boj, je prvi preščipal žične ovire, ujel tri sovražnike in enega že spotoma ustrelil, češ da mu ni zaupal. Dobil je veliko srebrno svetinjo, prišili so mu dve zvezdici in, ko bi ga ne bili pozneje pod Duklo obesili, bi bil že zdavnaj četovodja. Toda obesiti so ga morali, ker se je po neki bitki priglasil za poizvedovanje in ga je potrulja nekega drugega polka našla, kako je iskal po žepih mrličev. Našli so pri njem menda osem ur in mnogo prstanov. Tak so ga obesili pri štabu brigade.»

«Iz tega se vidi», je modro pripomnil Švejk, «da si vsak vojak mora priboriti svoj položaj.»

Oglasil se je telefon. Računski narednik je stopil k telefonu in slišal glas nadporočnika Lukaša, ki je vprašal, kaj je s konservami. Nato je bilo slišati neke očitke.

«Zares jih ni, gospod obrlajtnant!» je vpil v telefon Vanjek. «Kje naj bi bile, to je samo fantazija od zgoraj, od intendanture. Po nepotrebnem so se pošiljali ljudje tja. Hotel sem vam telefonirati. — Da sem bil v kantini? Kdo je to rekel? Tisti kuhar okultist iz oficirske menaže? Šel sem tja. Veste, gospod obrlajtnant, kako je tisti okultist imenoval paniko s konservami? 'Groza nerojenega'. Ne, gospod obrlajtnant, sem popolnoma trezen. Kaj dela Švejk? Tukaj je. Ali naj ga pokličem?»

«Švejk, k telefonu!» je rekel računski narednik in tiho dostavil: «In če bi vas vprašal, kako sem prišel, recite, da v redu.»

Švejk pri telefonu: «Švejk, pokorno javljam, gospod obrlajtnant.»

«Poslušajte, Švejk, kako je s tistimi konservami? Ali je vse v redu?»

«Ni, gospod obrlajtnant, po njih ni ne sluha ne duha.»

«Želel bi, Švejk, da se vsako jutro pri meni javite, dokler smo v taborišču. Kaj ste delali ponoči?»

«Vso noč sem bil pri telefonu.»

«Ali je bilo kaj novega?»

«Da, gospod obrlajtnant.»

«Švejk, ne začenjajte spet noreti. Ali je kdo kaj važnega sporočil od nekod?»

«Sporočili so, gospod obrlajtnant, ampak šele za deveto uro.»

«Zakaj mi niste tega takoj javili?»

«Nisem vas hotel vznemirjati, gospod obrlajtnant.»

«Torej mi, sakrament, že povejte, kaj je tako važnega za deveto uro!»

«Telefonogram, gospod obrlajtnant.»

«Ne razumem vas, Švejk.»

«Imam to zapisano, gospod obrlajtnant. 'Sprejmite telefonogram! Kdo je pri telefonu? Ali imaš že to? Preberi in tako dalje.'»

«Krucifiks, Švejk, z vami je križ. Povejte mi vsebino ali pa skočim na vas in vam jih prisolim ne vem koliko! Torej kaj je?»

«Spet neki pomenki, gospod obrlajtnant, danes zjutraj ob devetih pri gospodu polkovniku. Hotel sem vas ponoči zbuditi, pa sem se premislil.»

«To bi bila tudi predrznost, buditi me zavoljo vsake traparije, če je za to čas do jutra. Wieder eine Besprechung, der Teufel soll das alles buserieren!* Položite slušalko, pokličite mi k telefonu Vanjka!»

Računski narednik Vanjek pri telefonu: «Rechnungsfeldwebel Vanjek, Herr Oberlajtnant.»

«Vanjek, poiščite mi nemudoma drugega slugo! Tisti vaš lopov Baloun mi je do jutra požrl vso čokolado. Da bi ga privezali? Ne, damo ga k sanitejcem. Nepridiprav je kakor gora, torej lahko vlači ranjene iz bitke. Pošljem ga takoj k vam. Uredite v polkovni pisarni in se brž vrnite h kompaniji! Mislite, da se že skoraj odpeljemo?»

«Nič se ne mudi, gospod obrlajtnant. Ko bi se bili morali odpeljati z deveto marškompanijo, so nas štiri dni vlekli za nos. Samo z deseto je bilo bolje. Opoldne smo dobili povelje in zvečer smo se odpeljali, toda za to so nas potem gonili po vsem Ogrskem in niso vedeli, katero luknjo in na katerem bojišču naj z nami zamašijo.»

Ves čas, ko je postal nadporočnik Lukaš poveljnik enajste marškompanije, je bil v stanju, imenovanem sinkretizem.

Zato je tudi odgovoril: «Da, je že mogoče, je že tako. Torej ne mislite, da se odpeljemo danes? Ob devetih imamo posvetovanje pri gospodu obrstu. — A propos, ali veste, da ste službujoči narednik? Sporočite mi... Čakajte, kaj mi morate sporočiti?! ... Seznam šarž s podatkom, od kdaj služijo... Potem zaloge kompanije. Nacionalnost? Da, da, to tudi... Ampak glavno je, da mi pošljete novega slugo... Nikogar ne puščajte v mesto! V kantino? Po menažo ... Pokličite Švejka sem! ...»

«Švejk, vi ostanete za zdaj pri telefonu.»

«Pokorno javljam, gospod obrlajtnant, da še nisem pil kave.»

«Pa si kavo prinesite in ostanite v pisarni pri telefonu, dokler vas ne pokličem. Ali veste, kaj je to ordonanc?»

«Nekdo, ki bega sem in tja, gospod obrlajtnant.»

«Da boste torej na mestu, kadar vas pokličem. Še enkrat povejte Vanjku, naj mi poišče drugega slugo! Švejk, halo, kje ste?»

«Tukaj, gospod obrlajtnant, pravkar so mi prinesli kavo.»

«Švejk, halo!»

«Slišim, gospod obrlajtnant, kava je popolnoma mrzla.»

«Vi že dobro veste, kaj je oficirski sluga, Švejk. Oglejte si ga in potem mi javite, kakšen človek je to. Položite slušalko!»

Vanjek je srkal črno kavo, v katero si je prilil ruma iz steklenice z napisom «Tinte» (iz previdnosti). pogledal Švejka in rekel: «Tale naš obrlajtnat kar vpije v telefon; razumel sem vsako besedo. Vi, Švejk, morate biti zelo dobro znani z gospodom obrlajtnantom.»

«Midva sva ena roka,» je odgovoril Švejk. «Roka roko umiva. Midva sva že marsikaj skupno doživela. Kolikokrat so naju že hoteli narazen dejati, pa sva se spet sešla. On se je vselej v vsem name zanesel, tako da se temu večkrat sam čudim. Tudi zdajle ste gotovo slišali, naj vam še enkrat povem, da mu morate najti novega slugo in da si ga moram jaz ogledati ter mu sporočiti svoje mnenje o njem. Gospod obrlajtnant ni s vsakim slugo zadovoljen.»

(Nadaljevanje sledi.)

* Zopet razgovor, hudič naj vse skupaj buzerira!

UREDNIŠTVO: ULICA MONTECCHI, št. 6, III. nad. — Telefon štev. 93-808 in 94-638. — Poštni predal 502 — UPRAVA: ULICA SV. FRANČIŠKA št. 20. — Telefonska št. 73-38. OGLASI: od 8.30-12 in od 15-18 Tel. 73-38 Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 60, finančno-upravni 100, osmrtnice 90 lir. Za FLRJ: Za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 10 din.
Odg. urednik STANISLAV RENKO. — Tiska Tržaški tiskarski zavod. — Podruž.: Gorica, Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 11-32 - Koper, Ul. Battisti 301a-I, Tel. 70.

NAROČNINA: Cona A: mesečna 260, četrtletna 750, polletna 1400, celoletna 2600 lir; cona B: izvod 3, mesečno 70 din; FLRJ: izvod 4.50, mesečno 90 din. Poštni tekoči račun za STO-ZVU: Založništvo tržaškega tiska, Trst 11.5374. — Za Jugoslavijo: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Ljubljana, Tyrševa 34 - tel. 20-09, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 6-1-90332-7. — Izdaja Založništvo tržaškega tiska D.Z.O.Z. - TRST